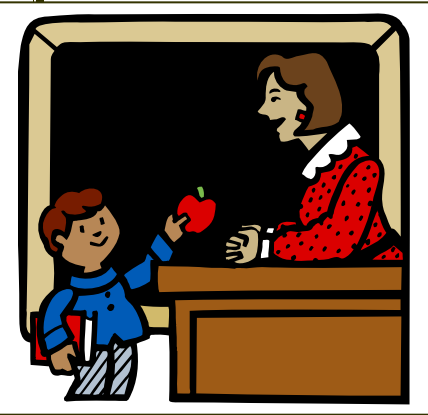

တၢ်န့ၣ်ကျဲဆူ နဖိအ ကိတဖၣ်

မိၢ်ပၢ်အလံာ်ဟံးဃာ်

ဆူ
Boise ကိတဖၣ်

ဘၣ်တၢ်န့ၣ်ဆိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ-

Boise School District, Federal Programs (ဘီးစံၣ်ကိတဖၣ်ကစီ၊
ဗဲၣ်န့ၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲ)

Boise, Idaho (ဘီးစံၣ်ကိတဖၣ်အၣ်ဟံၣ်)

တၢ်ဟ့ၣ်ကျိၣ်စ့မိၢ်ပၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢ-

**Idaho State Department of Education and the
Office for Refugee Resettlement** (အၣ်ဟံၣ်ကိတဖၣ်တၢ်က့ၣ်ဘၣ်
က့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤန့ၣ်ပုၤဘၣ်ကိတဖၣ်ခဲအလီၢ်ဝဲၤန့ၣ်အဲၤကျိၣ်)

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတဖၣ်

လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲအုၣ်န့ၣ်အကူတဖၣ်- မိၢ်ပၢ်အလံာ်ဟံးယၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤယုၣ်မၤသကိးအတၢ်စုၤလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အပိးအလီၤတခါ လၢတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အဘၢၣ်စၢလၢ **Idaho** ကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအဟံးမူၤရဲၣ်ကျဲၤ ကတဲာ်ကတီၢ်ဘိးဘိး ရၤလီၤလံာ်ဟံးယၢ်အံၤအဂီၢ်ပၣ်ယုၣ်-

Mike Stoy(မဲး(ခ)စတွဲ) ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢ-အပူၤကွံာ်
Idahoကီၢ်စဲၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢကျိၤ

Dr. Ann Farris (ဇီးကထာၣ်အဲ(န)ဖါရဲး(စ)) ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤကွံာ်ထွဲတၢ်
Boise ကွီအဟီၣ်ကတီၢ်

Molly Jo de Fumentalba, M.Ed ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
(မိလံာ်ကွီၤဖိအဲးထံဘၢ) **Boise** ကွီအဟီၣ်ကတီၢ်

ပစံးဘျူးဘၣ် **Dr. Edwin Silverman**(ဇီးကထာၣ်အဲၣ်(န)စုလဘၢၣ်မဲ(န)) ဇီး **Illinois Adult Learning Resource Center**(အံၤလံာ်န့ၣ်ပှၤနီၢ်တၢ်မၤလိမဲထာၣ်) တဖၣ် အဒိၣ်အအါလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘၣ် ပှၤဇီး ပျဲပှၤလၢ ပကစူးကါဆီတလဲမၤဘၣ်လိာ် လံာ်တဖၣ်လၢ *A Guide to Illinois Schools for Parents of LEP Students*(လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲအုၣ်န့ၣ်လံာ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်လၢ **LEP**အကူတဖၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်)အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အပိးအလီၤတနီၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤလၢ *Parents as Educational Partners: A School-Related Curriculum for Language Minority Parents* (မိၢ်ပၢ်တဖၣ်အမ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်သကိးအသိး-လံာ်ညိာ်သိာ်တၢ်ပှၤလၢဘၣ်ထွဲဇီးမိၢ်ပၢ်လၢအတဲကလုာ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်အဂီၢ်) ဒီဖျိ **Laura Bercovitz** (လီရဲၣ်ဘၢၣ်ခိၣ်ဘံး(စ))ဇီး **Catherine Porter**(ခဲးသရူဖိးထာၣ်)ဖဲ © **the Adult Learning Resource Center** စ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်ဃးလံာ်ဟံးဃာ်အံၤ

ဆုမိၢ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်,

ပတုၤလိာ်မုာ်ဘဉ်န့ၤလီၤ. လံာ်ဟံးဃာ်အံၤ ကဟ့ၣ်န့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကါ်န့ၣ် ဘဉ်ဃး ကွဲအတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢ ကီၢ်အမဲရကၤ: **Idaho** ကီၢ်စဉ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နး: နဟံၣ်ဖိဃီဖိ မ့မ့ၢ်ပုၤအသီလၢတညီန့ၢ်ထံကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဉ်အံၤန့ၣ်, ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကအိၣ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဘဉ်ဃး: ကွဲတဖၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ဟံးဃာ် အံၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွၢ်လံာ်အဆါ်န့ၣ် X လၢနကမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ် ကျိၤခဲလၢခဲဆ့ လၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘဉ်ဃး နဖိအကွဲလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

မိၢ်ပာ်: ကွဲတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ပုၤမၤယုာ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်လၢ ဖိသဉ်အတၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့ အကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤခံကပၤလၢာ်န့ၣ် အဲၣ်ဖိသဉ်တဖၣ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်လၢ အတၢ်မၤလိ အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲမိၢ်ပာ်: ဟံၣ်ဖိဃီဖိ တဖၣ်န့ၣ်လီၤပုၤယုာ်လၢ တၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့အပူၤအခါ, အဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ် မၤလိတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်လၢကွဲအပူၤလဲထီၣ်လဲထီထီၣ် လၢကမၤန့ၢ်တၢ်လၢ အတၢ်မၤလိအပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢနန့ၢ်ပာ် ကီၢ်အမဲရကၤကွဲအတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်လဲၣ်အယိနမၤစၢနဖိတဖၣ်သ့လၢ မၤလိတၢ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဂီၢ်: မၤလိတၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲသ့အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

တၢ်သံကွၢ်တၢ်စံးဆၢတဖၣ်

၁.	ကီၢ်အမဲရကၢကွၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ	
၁.	မ့ၢ်ကွၢ်လၢယဝၢ်ပူၤတဖၣ်သးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤအသးလဲၣ်.....	၆
၂.	ကီၢ်အမဲရကၢအပူၤအိၣ်တဖၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.....	၇
၃.	မ့ၢ်ကွၢ်အိၣ်လၢပုၤလၢတဖျိၤတီၤထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဧါ.....	၉
၂.	တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢကွၢ်အပူၤ	
၁.	မ့ၢ်ယကဘၣ်ဆဲးလီၤန့ၢ်ယဖိတဖၣ်အမံၤလၢကွၢ်အပူၤလဲၣ်.မ့ၢ်ယလိၣ်ဘၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.	၁၀
၂.	တချုးယဖိတဖၣ်ထီၣ်ကွၢ်န့ၢ်မ့ၢ်အလိၣ်ဘၣ်ဝဲကသံၣ်ကသီအလံာ်ကွၢ်တဖၣ်မနုၤတဖၣ်တၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.	၁၀
၃.	ယဖိမ့ၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ကသံၣ်သ့ၤတၢ်ဆါတဖၣ်ဖဲထံကီၢ်လၢပအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အပူၤမ့ၢ်ကီၢ်ဖဲၣ်အဂၤတဘျီတခီလဲၣ်.	၁၁
၄.	ယဖိလိၣ်ဘၣ်တၢ်သမံၤသမိးကွၢ်နီၢ်ခိၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.....	၁၁
၅.	မ့ၢ်ပလဲၤသမံၤသမိးကွၢ်ပနီၢ်ခိၣ်သ့လဲၣ်.....	၁၁
၃.	ကွၢ်အလံာ်န့ၢ်လံာ်လၢတီၢ်အနံၤအသီတဖၣ်	
၁.	တနံၤန့ၢ်ယဖိအိၣ်လၢကွၢ်ပူၤအဆၢကတီၢ်ယံာ်ထဲလဲၣ်.....	၁၂
၂.	မ့ၢ်နံၤသဘျီမ့ၢ်တမ့ၢ်နံၤလီၤဆီတဖၣ်အိၣ်ဖဲဖိသၣ်တဖၣ်တအိၣ်လၢကွၢ်အပူၤအခါစ့ၢ်ကိးဧါ.....	၁၂
၄.	တၢ်လဲၤဆူကွၢ်	
၁.	တနံၤဘၣ်တနံၤမ့ၢ်ယဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်ကွၢ်တဖၣ်ဟဲက့ၤလၢကွၢ်သ့လဲၣ်.....	၁၄
၅.	ကွၢ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်	
၁.	ယဖိမ့ၢ်ဆိးက့ၤန့ၢ်ယကြးမၤမနုၤလဲၣ်.....	၁၅
၂.	ယဖိမ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်ဖဲကွၢ်အပူၤတခီလဲၣ်.....	၁၅
၃.	ဖဲယအိၣ်တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ယးယဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၢ်ယကြးကိးမတၤတဂၤလဲၣ်.....	၁၆
၄.	ယဖိမ့ၢ်ဆိးက့ၤကွၢ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထံးအခါန့ၢ်မ့ၢ်ကွၢ်ဆဲးကျဲၤယကသ့လဲၣ်.....	၁၇
၅.	ယဖိမ့ၢ်ဟဲကွၢ်ဖဲခဲမ့ၢ်တမ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကွၢ်ဘၣ်န့ၢ်,ယကြးမၤမနုၤလဲၣ်.....	၁၈
၆.	မ့ၢ်ယလဲၤဟးဆူယဖိအကွၢ်ကသ့ဧါ.....	၁၉
၇.	မ့ၢ်ယကဘၣ်ဟ့ၣ်ကွၢ်တၢ်တမံၤမံၤဧါ.....	၁၉
၈.	ယမ့ၢ်အိၣ်တၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ယးကွၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖၣ်အခါ,ယကဘၣ်သံကွၢ်မတၤလဲၣ်.....	၂၀
၆.	ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢကွၢ်တဖၣ်အပူၤ	
၁.	မတၤတဖၣ်မၤတၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤကွၢ်ဖဲၤတဖၣ်အပူၤလၢကွၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၢ်လဲၣ်.	၂၁
၂.	မ့ၢ်ယကတၢ်သကိးတၢ်မတၤတဖၣ်သ့လဲၣ်ကွၢ်ဘၣ်ယးယဖိအဂ့ၢ်လဲၣ်.....	၂၃

၇. တာ်သိၣ်လိၣ်န့ၣ်လိၣ်အတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၣ်တဖၣ်

- ၁. ယဖိတဖၣ်ကတိၣ်အဲကလံးကျိၣ်မ့ၢ်တသ့ဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်, ကိမတၢ်မနုၤသ့လၢကမၤစၢၤန့ၣ်လဲၣ်..... ၂၄
- ၂. မ့ၢ်ယဖိတဖၣ်မၤလိလံာ်မနုၤတဖၣ်လၢတိၣ်ဖျၢၣ်ကိမတၢ်အပူၤလဲၣ်..... ၂၄
- ၃. မ့ၢ်ယဖိတဖၣ်မၤလိလံာ်မနုၤတဖၣ်လၢတိၣ်ခၢၣ်သးမ့တမ့ၢ်ကျဲၣ်န့ၣ်ယၢၣ်တိၣ်ထီၣ်ကိမတၢ်အပူၤလဲၣ်. ၂၄
- ၄. မ့ၢ်ယဖိတဖၣ်မၤလိလံာ်မနုၤတဖၣ်လၢတိၣ်ထီၣ်ကိမတၢ်အပူၤလဲၣ်..... ၂၅
- ၅. ယဖိမ့ၢ်အိၣ်ဝံးတာ်ကိတၢ်ခဲလၢအတာ်မၤလိအပူၤ(မ့)တာ်လိၣ်ဘၣ်လီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်, ကိမတၢ်မနုၤလၢကမၤစၢၤန့ၣ်လဲၣ်. ၂၆
- ၆. ယဖိမ့ၢ်အိၣ်ဝံးတလၢ(မ့)တာ်သ့တာ်ဘၣ်လီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၣ်လီၤဆိတဖၣ်အိၣ်ခါ..... ၂၆

၈. မိၢ်ပာ်အမူအါတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်အတာ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့ဝံးတာ်မၤလိမၤအပူၤ

- ၁. ယကဘၣ်မၤလိန့ၢ်ပာ်ယသးဘၣ်ပးဝံးယဖိအကိၣ်လဲၣ်, မ့ၢ်ယဖိမ့ၢ်ကိမတၢ်လၢအဂ့ၤခါ..... ၂၇
- ၂. ယဖိတဖၣ်မၤအသးလၢကိမတၢ်အပူၤလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ယကသ့ၣ်ညါဘၣ်လဲၣ်..... ၂၈
- ၃. မ့ၢ်ယမၤစၢၤလၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတံာ်ဘၣ်ပးကိမတၢ်ကသ့လဲၣ်..... ၂၉
- ၄. မ့ၢ်ယထီၣ်တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤလီၤဆိမနုၤတဖၣ်သ့ဖဲယဖိအကိမတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်..... ၃၀
- ၅. မ့ၢ်ကျဲၣ်အဂၤမနုၤအိၣ်လၢယကဟ့ၣ်လီၤသးမ့ၢ်သးမၤကလိတၢ်ဖဲယဖိအကိမတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်သ့လဲၣ်..... ၃၁
- ၆. လၢဟံၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ယမၤစၢၤယဖိတဖၣ်အတာ်မၤလိမၤအပူၤကသ့လဲၣ်..... ၃၂
- ၇. မ့ၢ်ယမၤစၢၤယဖိအတာ်တိၣ်ကျဲၣ်လၢအတာ်အိၣ်မူအဂီၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤလိတိၣ်ထီၣ်ကိမတၢ်အလီၤခဲလဲၣ်..... ၃၃

၉. ပုၤနီၣ်အတာ်ကျဲၣ်ဘၣ်ကျဲၣ်သ့

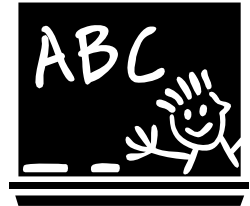
- ၁. မ့ၢ်ယမၤလိအဲကလံးကျိၣ်မ့တမ့ၢ်ပံးန့ၢ်တာ်မၤလိအဂၤတဖၣ်ကသ့ဖဲလဲၣ်..... ၃၆

၁၀. BOISE အကိမတဖၣ်

- ၁. ယဘၣ်ဆဲးလီၤန့ၢ်ယဖိအမံၤလၢကိမတၢ်လဲၣ်..... ၃၉
- ၂. မ့ၢ်ယဖိကလဲၤထီၣ်ဘၣ်ကိမတၢ်မနုၤလဲၣ်. ၃၉
- ၃. မ့ၢ် Boise ကိမတၢ်အိၣ်ဝံးတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၣ်မနုၤတဖၣ်လၢကျဲၣ်န့ၣ်ယၢၣ်တိၣ်ထီၣ်ကိမတၢ်အပူၤလဲၣ်..... ၃၉
- ၄. မ့ၢ်ယဖိကလဲၤတုၤဆူကိမတၢ်လဲၣ်..... ၄၀
- ၅. မ့ၢ်ယကဘၣ်ဟ့ၣ်ကိမတၢ်ထဲလဲၣ်..... ၄၁
- ၆. မ့ၢ်ယဖိကလဲၤထီၣ်ကိမတၢ်ဖဲခဲမ့တမ့ၢ်တလဲၤထီၣ်ကိမတၢ်ဘၣ်ကသ့ခါ..... ၄၃
- ၇. မ့ၢ်ယဖိပးကွံာ်လၢတၢ်မၤလိအကတီၢ်အဖၢၤသ့ခါ..... ၄၃
- ၈. တၢ်မနုၤလၢဘၣ်တာ်တြီအီၤလၢကိမတၢ်လဲၣ်..... ၄၄
- ၉. ပုၤကိမတၢ်လၢဟဲၣ်မိၢ်တာ်စုကဝဲဆူကိမတၢ်န့ၣ်တာ်ကကဲထီၣ်အသးဒီးအီၤဖဲလဲၣ်..... ၄၄
- ၁၀. ယကယုထံၣ်အါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျဲၣ်ဘၣ်ပး Boise ကိမတၢ်အဟီၣ်ကဝီၣ်သ့ဖဲလဲၣ်..... ၄၄
- ၁၁. မ့ၢ်ယယုသ့ၣ်ညါတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျဲၣ်ဘၣ်ပး English Language Learner Program (ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်တာ်တိၣ်ကျဲၣ်တဖၣ်)ကသ့ဖဲတာ်လီၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်..... ၄၅

၁. ကိတ်အမဲရကေကိုတၢ်မအကျိအကျဲ

လၢ Idaho ကိတ်စၢ်အပူန့ၣ်, ဖိသၢ်လၢအသးပျဲထီၣ် ၇ ဆူ ၁၆ နံၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်လဲထီၣ်ကိတ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်မလိကိုအနံၣ် စးထီၣ်ဖဲလၢအိကး(စ)အကတၢ် မ့တမ့ၢ် လၢစးပတုဘၢၣ်အခိၣ်ထံး:ကတၢ်ဖဲလၢယူအပူန့ၣ် လီၤ. တၢ်ကိတ်ခါကိုပျဲအိၣ်ဝဲသၢလၢယၢ်ယၢ်ဖဲလၢယူ,လၢယူလီၤလီၤအိကး(စ)အပူန့ၣ်လီၤ.

လၢကိတ်အမဲရကေအပူန့ၣ်အိၣ်:ကမျိၢ်ကိုတဖၣ်:ပျဲနီၢ်တဂၤကိုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကမျိၢ်ကိုတဖၣ်န့ၣ် အပူကလီၤ:ပျဲနီၢ်တဂၤကိုတဖၣ်န့ၣ် ဟံးန့ၢ်တၢ်သိၣ်လိအပူန့ၣ်လီၤ. စ့လၢတၢ်ဟ့ၣ် န့ၢ်ကမျိၢ်ကိုတဖၣ်အဘူးအလဲအဂီၢ်န့ၣ် ဟဲလၢနပျဲတတၢ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်သ့တဖၣ် အပူ န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်:နဟံၣ်နယီၤန့ၣ်, နတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်သ့တနီၤန့ၣ် ဟ့ၣ်မၤစၢၤန့ၢ်ကမျိၢ်ကို တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လဲအိၣ်ဟံၣ်:ဖျိၣ်န့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်:ဖျိၣ်ကစၢ် ဟ့ၣ်တၢ်စုလီၢ်ခိၣ် ခိၣ်အခိၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်:ဖျိၣ်ကစၢ် စူးကါနတၢ်:လဲဟံၣ်အပူတနီၤ လၢခိၣ်သ့တဖၣ်အံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ထံကိတ်ပံၣ်စ့ၢ်ကိတ်:ဟ့ၣ်မၤစၢၤကမျိၢ်ကိုတဖၣ်:ကျိၣ်စ့အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. မ့ၢ်ကိုလၢယဝ်ပူတဖၣ်သုးကျဲရဲၣ်ကျဲအသးလဲၣ်.

ကိုလီၢ်ကဝီတဖၣ်:ကိုကမံးတံၢ်တဖၣ်

လၢကိတ်အမဲရကေအပူ, ကမျိၢ်ကိုတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအိၤလၢ ဟီၣ်ကဝီတဖၣ်အပူန့ၣ်လီၤ. ကိုဟီၣ်ကဝီ တနီၤန့ၣ် ဝှံ မ့တမ့ၢ် ဝှံဖိပၣ်ယုၣ်ထဲတဖျၢၣ်ခိၤ, ဘၣ်ဆၣ် လီၢ်ကဝီအဂၤတဖၣ်အပူန့ၣ် ဝှံ မ့တမ့ၢ် ဝှံဖိပၣ်ယုၣ် အါန့ၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကိုလီၢ်ကဝီတဖျၢၣ်စုၣ်စုၣ်န့ၣ် အိၣ်:ကိုကမံးတံၢ်ကရၢမိၢ်ပျဲန့ၣ်လီၤ. ကိုကမံးတံၢ် ကရၢမိၢ်ပျဲအကရၢဖိတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဆိးလၢ အဝဲသ့ၣ်အကိုဟီၣ်ကဝီအပူန့ၣ်လီၤ. ကိုကမံးတံၢ်ကရၢမိၢ်ပျဲမတၢ်ဆၢတံၢ်ဘၣ်ယး ကိုတဖၣ်အဟီၣ်ကဝီအပူန့ၣ်လီၤ. အိ, ကိုကမံးတံၢ်ကရၢမိၢ်ပျဲဆၢတံၢ်လၢမ့ၢ်လီၢ်ကဝီတဖၣ်အဲၣ်:သ့ၣ်ထီၣ်ကိုအသီ တဖၣ်ခါန့ၣ်လီၤ. ကိုကမံးတံၢ်ကရၢမိၢ်ပျဲယုထၢပျဲလၢအပၤဆုရဲၣ်ကျဲတၢ်စ့ၢ်ကိတ်န့ၣ်လီၤ. ပျဲလၢအပၤဆုရဲၣ်ကျဲတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကိုလီၢ်ကဝီအပူန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. ကိစ္စအမဲရကမာအပူအိဉ်းကိုမနုတဖဉ်လဲဉ်.

ကိုအကလုာ်အိဉ်တဘျူးကလုာ်လကီာ်အမဲရကမာအပူလီ.

ကတီဆိကို(သးနံဉ်၃မုတမုာ်၄နံဉ်)-ဖိသဉ်တနီနီနီလဲဆူကတီဆိကိုလီ. လကတီဆိကိုအပူ, ဖိသဉ်တဖဉ်န့ဉ် ဂဲလိာ်ကွဲးဖိသဉ်အကတဖဉ်းမလိဂံခိဉ်ထံးတံာ်ဂံာ်တံးဒီးတံးဖးလံာ်ဖးလံာ်တံးသုတံာ်ဘဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ. ဖိသဉ်တဖဉ်ညီနီထီဉ်ကိုစုးန့ဉ်ရံဉ်လကတနံအတီပူ, လကတနံအတီပူထီဉ်ဝဲ ၂, ၃ မုတမုာ် ၅ သီန့ဉ်လီ. ကိုကိးဖျဉ်းန့ဉ်ကတီဆိကိုတအိဉ်ကိးဖျဉ်းဘဉ်. ကတီဆိကိုတနီနီနီအပူကလီဝဲဒီး အကတဖဉ်န့ဉ်ယုဝဲတံာ်သိဉ်လိအပူန့ဉ်လီ.

တီဖိသဉ် (၅ နံဉ်) - ဖိသဉ်တဖဉ်အသးမုာ်ပျဲထီဉ် မုတမုာ် အသးမုာ်ပျဲထီဉ် ၅ နံဉ်တဘျူးစးပတုဘဉ် ၁ သီန့ဉ်, အဝဲသုဉ်လဲထီဉ်တီဖိသဉ်သုဝဲန့ဉ်လီ. ဖိသဉ်တဖဉ်တလိဉ်လဲဆူတီဖိသဉ်ဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ်အါတကွဲးဖိသဉ်တဖဉ်လဲဝဲန့ဉ်လီ. အဝဲလဲဆူတီဖိသဉ်စးထီဉ်လဲမုာ်တနံတုလီဆူမုာ်ယံာ်နံန့ဉ်လီ. တီဖိသဉ်တီကိုတဖဉ်ထီဉ်အဆကတီမုာ်ဝဲနံတတ်, ဒီးတနီနီနီထီဉ်ဝဲ တနံညါန့ဉ်လီ.

၁-၉တီ(တီဖဉ် တီခဉ်သး ကျူနယဉ်တီထီကို)-တံာ်မလိကိုအနံဉ်တဖဉ်လကတအမဲရကမာအပူန့ဉ်တံာ်ကိးအီလါ “grades(တီ)” န့ဉ်လီ. ဖိသဉ်တဖဉ်တနံန့ဉ်ထီဉ်ကို ၅-၁၂-၇ နံဉ်ရံဉ်စးထီဉ်လါ မုာ်တနံ တုလီဆူမုာ်ယံာ်နံန့ဉ်လီ. ဖိသဉ်နီဆံးဖိတဖဉ်အိဉ်လကတံာ်မလိတီဒီးတဖျဉ်အပူဒီး ကိုသရဉ်အိဉ်တကလါ တံာ်မလိကိုတနံအတီပူန့ဉ်လီ. ကိုဖိလါအသးပျဲတဖဉ်န့ဉ် အါတကွဲးတံာ်မလိတီဒီးအိဉ်ဝဲ ၆ - ၈ ဒီးလါ တနံအတီပူန့ဉ်လီ. အဝဲသုဉ်ဘဉ်သုဉ်သုဉ်ကဆိတလဲတီဒီးတဖဉ်း ဘဉ်သုဉ်သုဉ်ကိုသရဉ်တဖဉ်ကအိဉ်လီလီဆိဆိလါ လံာ်တံာ်မလိတဘုဉ်စုာ်စုာ်အဂီန့ဉ်လီ. ကိုလါဖိသဉ်မလိ ၅ တီ မုတမုာ် ၆ တီတုလီဆူ ၈ တနီတဖဉ်န့ဉ်ကိးဝဲလါတီခဉ်သးကိုမုတမုာ်ကျူနယဉ်တီထီကိုတဖဉ်န့ဉ်လီ.

၁၀ - ၁၂ တီ (တီထီကို) - ဖိသဉ်တဖဉ်အါတကွဲးန့ဉ်လီတီထီကိုဖဲအသးအိဉ် ၁၅ နံဉ်းဖျိထီဉ်ဝဲဖဲအသး အိဉ် ၁၈ နံဉ်န့ဉ်လီ. တီထီကိုဖိတဖဉ်ဆိတလဲတံာ်မလိတီဒီးကိုသရဉ်တဖဉ်အိဉ်လီလီဆိဆိလါတနံအတီပူန့ဉ်လီ. အဝဲသုဉ်မန့ဉ်ဘဉ်ဝဲ ခြးဒီးတဖဉ်လကတံာ်မလိတံးစုာ်စုာ်အဂီ, လကတံာ်လိဉ်ဘဉ်ဝဲလါ တံာ်ဖျိ ထီဉ်ကိုအဂီန့ဉ်လီ. တီထီကိုကတံာ်ကတီကိုဖိတဖဉ်လကတံာ်ဖဲတံာ်မအဂီ မုတမုာ် တံာ်မလိတဖဉ်လါပုတဝါ ဒီလုဉ်ကို မုတမုာ် ဖျဉ်စိမါအဂီန့ဉ်လီ.

ကိုအတံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲတဘျူးကိုထီဉ်းကိုပျဉ်ဝဲအလီခံ - ကိုတနီနီနီအိဉ်းဖိသဉ်တံာ်ကွဲးထွဲ တဘျူးကိုထီဉ် န့ဉ်လီ. ဖဲကိုတဖဉ်အံန့ဉ်, မိာ်ပံာ်တဖဉ်ဟဲစိာ်အဖိတဖဉ်ဆူကိုတဘျူးကိုစးထီဉ် သုဝဲန့ဉ်လီ. ကိုတနီနီနီအိဉ်း တံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲလါဖိသဉ်တဖဉ်အဂီ ဖဲကိုပျဉ်ဝဲအလီခံန့ဉ်လီ. ဖဲကိုတဖဉ်အံန့ဉ်, ဘဉ်သုဉ်သုဉ် ဖိသဉ်ကဆဲးလီမဲလါ ကိုပျဉ်ဝဲအလီခံတံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲတဖဉ်လါ တံာ်အူ, တံာ်ဂဲလိာ်ကွဲး, တံာ်မစါတံာ်မဟံဉ်တံာ်မ မုတမုာ် တံာ်ဟူးတံာ်ဂဲအကတဖဉ်အဂီန့ဉ်လီ. ကိုတနီနီနီဟံးန့ဉ်တံာ်အဘူးအလဲလါတံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲတဖဉ်အံအဂီန့ဉ်လီ.

နကဘဉ်ဆဲးလီနဖိအမံလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလီဆီတဖၣ်အပူဇးကွဲးဟ့ၣ်ဆိအခွဲးလၢ နဖိကဟဲဆိကို မ့တမ့ၢ်အိၣ် တၢ်ဖဲခဲကိၣ်ပျၢ်ဝံအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကီၢ်ခါကို - တီဖုၣ်ကိုးတီထီကိုအါဖျၢၣ်အိးထီၣ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်ကီၢ်ခါကိုပျၢ်တၢ်မၤလိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတီတနီၤနီၤလၢတၢ်ကီၢ်ခါကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ကိဖိတဖၣ်လၢအလိၣ်ဘဉ်အါထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢကိုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တီတၢ်မၤလိတနီၤနီၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလီလီဆီဆီတဖၣ်အဂီၢ်, ^၆အမ့ၢ် ခိၣ်ဖျၢၣ်ထၢၣ် တၢ်မၤလိ တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလိတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါခါအဖီခိၣ်လၢ **English Language Learners** (ပုၤလၢအမၤလိ အဲကလံးကျိၣ်တဖၣ်)အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကဘဉ်ဟ့ၣ်တၢ်အဘူးအလဲလၢတၢ်ကီၢ်ခါကိုတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တီထီကိုဝံအလီၢ်ခဲ - ကိဖိလၢအဖျိထီၣ်လၢတီထီကိုတဖၣ် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမၤတၢ်မ့တမ့ၢ် န့ၣ်လီဆူသုးအပူ န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအိၣ်ဆဲးမၤလိတၢ်လၢတၢ်လၢအိၣ်သးသမူကိုတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် ၄ နံၣ်ကတီၢ်ခိ လုၣ်ကို မ့တမ့ၢ် ဖျၢၣ်စိမိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢကီၢ်အဝဲရကၤအပူ ပုၤနီၢ်တဂီၢ်ကမ့ၢ်ခိလုၣ်ကိုးဖျၢၣ်စိမိတဖၣ်လၢ တၢ်ဘဉ်မၤလိအီၤ ၄ နံၣ်တဖၣ် အိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. ပုၤနီၢ်တဂီၢ်ကမ့ၢ်ဖျၢၣ်စိမိးခိလုၣ် ကိတဖၣ်ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် အပူကိၣ်ဝိၣ်မးလီၤ. ကိဖိတဖၣ်ပတံထီၣ် ကျၢၣ်သ့စ့ဆီၣ်ထွဲးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤစ့ဆီၣ်ထွဲးလၢ ကမၤစၢဟ့ၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ကျၢၣ်ဘဉ်ကျၢၣ်သ့သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤသးစၢတနီၤန့ၣ်လီဆူသုးအပူ လၢကမၤန့ၢ်တၢ်ကျၢၣ်ဘဉ်ကျၢၣ်သ့လၢတအိၣ်အဘူးအလဲဘဉ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဝါခိလုၣ်ကိုတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ် ၂ နံၣ်ကတီၢ်ကမ့ၢ်ကိုတဖၣ်လၢဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢအီၤလၢ တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အခိသ့တဖၣ်ပိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူစ့ၤန့ၢ်ပုၤနီၢ်တဂၤ မ့တမ့ၢ် ကမ့ၢ်ဖျၢၣ်စိမိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲထီၣ် ၂ နံၣ် ကတီၢ်ပုၤတဝါခိလုၣ်ကိုဝံအလီၢ်ခဲန့ၣ်, ကိဖိတဖၣ်န့ၢ်ဘဉ် **Associate of Arts** (လၢပိညါ) တီၤဒိၣ်တုၣ်လံာ်အုၣ်သးမ့တမ့ၢ် တၢ်ဆူခိအီဆူၣ်န့ၣ်ကတီၢ်ဖျၢၣ်စိမိလၢအဝဲသ့ၣ်ကဆဲးမၤလိတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

 တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢတၢ်ထၢန့ၣ်အါထီၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်

---

၃. မှားကွဲအိပ်လျာလျာတဖျိတီးထိကိုတဖန်အင်္ဂါဒါ.

ကိုဖိတဖန်ကဘဉ်ထီဉ် ၁ -၁၂ တီးတုအဖျိထီဉ် တီးထိကိုဝံတစုန့ဉ်လီ. တာအံအရူဉ်ဉ်မးလၢ အဝဲသ့ဉ် ကဖျိထီဉ်လၢတီးထိကိုန့ဉ်လီ. ဖှဉ်စိမိအါတက့ဉ်းတၢ်မကစၢ်တဖန်လိဉ်ဘဉ်တီးထိကို ဖျိကိုအလံာ်အုဉ်သးန့ဉ် လီ. ဘဉ်ဆဉ် ကိုဖိတနီဟးထီဉ်ကွံာ်လၢတီးထိကို တချုးအဖျိကို န့ဉ်လီ. အဝဲသ့ဉ်ဟးထီဉ်ကွံာ်လၢကို န့ဉ်လီ. တၢ်ရဲဉ်ကျဲတဖန်အိဉ်လီလီဆီဆီလၢကိုဖိတဖန်အံအင်္ဂါလီ.-

ဟါဒိတီးတၢ်မလိတဖန်-တီးထိကိုတနီအိဉ်းဟါဒိတီးတၢ်မလိတဖန်လၢကိုဖိလၢအဟးထီဉ်ကိုတဖန်အင်္ဂါန့ဉ်လီ.

တီးထိကိုလၢအဟ့ဉ်တၢ်ယုထၢအဂတဖန်- လီၢ်ကဝီတနီနီအိဉ်းတီးထိကိုလၢအဟ့ဉ်တၢ်ယုထၢ ကျဲအဂလၢ တၢ်ဂအကျါတမံမံသ့တဖန်န့ဉ်လီ. ကိုသ့ဉ်တဖန်အံ ညီန့ဉ်မ့ဉ်ဆံးဆံးဖိတဖန်လၢအအိဉ်လၢ တၢ်သ့ဉ်ထီဉ် လီလီဆီဆီအပူအါဉ်န့ဉ်းတီးထိကိုပတီၢ်မ့ဉ်န့ဉ်လီ.

GED တီးတၢ်မလိတဖန် - ဝဲန့ဉ်အိဉ်းမ့ဉ်ဆါးဟါလီဒိတီးတၢ်မလိတဖန်လၢ ကမၤစၢပျးနီဉ်တဖန်လၢ ကဖျိ **General Educational Development (GED)** (တၢ်မိဉ်ထီဉ်ထီဉ်တၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့ထီဉ်ရီ) တၢ်းဝဲးတဖန်န့ဉ်လီ. ပျးနီဉ်တဖန်စူးကါ GED ဝဲတီးထိကိုလံာ်အုဉ်သးအသိးသ့ဝဲန့ဉ်လီ. ဖှဉ်စိမိအါတက့ဉ်း တၢ်မကစၢ်တဖန်တုာ်လိာ် GED လီ. လီၢ်ကဝီ ကမ့ဉ်လံာ်တးအံဖိတဖန် ညီန့ဉ်အိဉ်းတၢ်ဂ့တၢ်ကျိဘဉ် ဃး GED တီးတၢ်မလိတဖန်န့ဉ်လီ.

တၢ်ထၢန့ဉ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့တၢ်ကျိတဖန်

---

၂. တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢကွီၤအပူၤ

၁. မ့ၢ်ယကဘၣ်ဆဲးလီၤန့ၢ်ယဖိတဖၣ်အမံၤလၢကွီၤအပူၤလဲၣ်. မ့ၢ်ယလိၣ်ဘၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိမန့ၢ်တဖၣ်လဲၣ်.

လံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအဂီၢ်-

- အိၣ်ဖျၢၣ်မ့ၢ်န့ၢ်လံာ်အုၣ်သးမ့ၢ်အိၣ် (ဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်မ့ၢ်န့ၢ်လံာ်အုၣ်သး, I-94 , မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်အလံာ်ဟးကီၢ်)
- Social Security Number (ပှၤတၢ်တၢ်ဘၣ်ဘၢနီၣ်ဂံၢ်)မ့ၢ်အိၣ်
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မနီၣ်မယါ-တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တၢ်မနီၣ်မယါတဖၣ်
- လီၤအိၣ်ဆိးထံးလံာ်အုၣ်သး - မ့ၣ်အူ, ထံ, သိက့ၢ်စရီ, တၢ်လဲဟံၣ်ဒီးဖျိၣ်လံာ်ပံးယာ်, အိၣ်ဒီးဟံပုၤနီၣ်သိလုၣ်လံာ်ပျဲက့ၤလၢအဖိးသဲး, မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆိးလံာ်အုၣ်သး(တၢ်ဆိၣ်လီၤသးလံာ်ဟံဖျါ)
- ကွီၤလၢထီၣ်တၢ်လၢအပူၤကွီၤ(တဖၣ်) အလံာ်ဟံဖျါလံာ်လၢတၢ်မလိအီၤဒီးအမးစရီတဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်, အိၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်မနီၣ်မယါလၢကီၢ်အမဲၤက့ၤကွီၤအဂၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကွီၤတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အထံအကီၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်ကွီၤနကဘၣ်ဟဲစိာ်လံာ်က့ၤလံာ်ခိစရီလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအုၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

၂. တချးယဖိတဖၣ်ထီၣ်ကွီၤန့ၢ်မ့ၢ်အလိၣ်ဘၣ်ဝဲကသံၣ်ကသီအလံာ်ကွီၤဒီးမန့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မကွၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါမန့ၢ်တဖၣ်လဲၣ်.

ဖဲဖိသၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤကွီၤအခါ, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တၢ်ဆါလၢခ့ၢ်ခဲအံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆါချးဆါချးကတီၢ်တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်, တၢ်တပျဲအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲထီၣ် ကွီၤကွီၤစးထီၣ်အခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တၢ်ဆါတဖၣ် - ကွီၤဖဲလဲၣ်ကြးဒီးန့ၢ် ကသံၣ်သ့ၣ်တၢ်ဆါ (ဆဲး) လၢ အကြိဆါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလီၤလီၤဆီဆီတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူးဆဲးကျဲ န့ၣ်(စ)ပှၤမတၢ်ဖိ, ပှၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢ တၢ်ဖိ, မ့တမ့ၢ်ကွီၤသရၣ် သရၣ်မုၢ်ကွၢ်ပှၤဆါတဖၣ်လၢနက့ၢ်ဒီးအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သမံသမိးကွၢ်နီၤခိ - တချုးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ P.E အပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲၤတီၤခၢၣ်သး မ့တမ့ၢ် တီၤထီၣ် ကွီၣ်န့ၣ်, ကွီၣ်ဖိကဘၣ်အိၣ်တၢ်မၤကွၢ်နီၤခိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်ကမၤပျဲၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အလံာ် ကွီၣ်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်ဟဲစိာ်ကၢၤက့ၤလံာ်ကွီၣ်လၢတၢ်မၤပျဲၤအိၣ်ဆူၣ်ကွီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. ယဖိမ့ၢ်မၤန့ၣ်တ့ၢ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်ဖဲထံကီၢ်လၢပအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အပူၤမ့တမ့ၢ်ကီၢ်ဖဲအဂၤတဘျီတခီလဲၣ်.

ဖိသၣ်တနီၤမ့ၢ်ဟံးတ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်အံၤတနီၤလၢထံကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ဖဲအဂၤတဘျီ အပူၤန့ၣ်. မိာ်ပာ်တဖၣ်ကဘၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤနီၣ်မၤယါဆူကသံၣ်သရၣ်ဖဲ နဖိအတၢ်မၤကွၢ်နီၤခိ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်သရၣ်ကဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်ကီၢ်အမဲရကတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်မၤနီၣ်မၤယါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤနီၣ်မၤယါလၢ တၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်ကဘၣ်ဆဲးကံးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဘျီကံးန့ၣ်လီၤ.

၄. ယဖိလိာ်ဘၣ်တၢ်သမံသမိးကွၢ်နီၤခိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂၤမနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

လၢတီၤဖျၢၣ်ကွီၣ်အါတက့ၢ်တဖၣ်အပူၤ, ဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်မၤကွၢ်တၢ်ထံၣ် (မဲာ်ချ့) မ့တမ့ၢ် တၢ်နၢ်ဟူ (နၢ်) တၢ်ကီ တၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအီၤမဲာ်ထံကလၢတဖၣ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်မဲာ်ချ့အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်. တၢ်မၤကွၢ်မ့ၢ် န့ၣ်လၢ တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်လၢ ဖိသၣ်အတၢ်ထံၣ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်နၢ်ဟူတကယၤန့ၣ်, ကွီၣ်ကဆူၣ်လံာ်ဆူဖိသၣ်အမိာ်အ ပာ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်လံာ်လၢကွီၣ်န့ၣ်, နကြးလဲၤပုးနဖိဆူကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါလၢ နကမၤပျဲၤတၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

၅. မ့ၢ်ပလဲၤသမံသမိးကွၢ်ပနီၤခိသ့ဖဲလဲၣ်.

ဖိသၣ်တဖၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်မၤကွၢ်နီၤခိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်သ့ဖဲကသံၣ်သရၣ်အ တၢ်မၤလီၤမ့တမ့ၢ်ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ. ကွီၣ်ခဲလၢာ်အိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်မၤကွၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်တၢ်ဆါအကလိမ့တမ့ၢ်အပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထၢနၢ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အဂီၢ်

---

၃. ကိုအလံာ်နံာ်လံာ်လါ်းကိုထီာ်အနံးအသီတဖာ်

၁. တနံးန့ာ်ယဖီအိာ်လါကိုအပူအဆါကတီာ်ယံာ်ထဲလဲာ်.

ကိုအါဖျာ်စးထီာ်ဖဲလါအီကးအကတါမ့တမ့ာ်လါဖဲပတ့ဘာ်အခိာ်ထံးတံးကတါဖဲလါယူအခိာ်ထံးမ့တမ့ာ်ခံန့ာ်တနံးန့ာ်လါ. ညီနါကိုထီာ်အနံးတါဆါကတီာ်ယံာ်ဝဲ၅-၁၂-၇န့ာ်ရံာ်န့ာ်လါ. ညီနါကိုဖိတဖာ်အိာ်မ့ထုာ်တါအိာ်လါကိုန့ာ်လါ. ဖိသ့ာ်တနံးန့ာ်ဟဲစိာ်မ့ထုာ်တါအိာ်ဆူကိုန့ာ်လါ. ကိုဖိတဖာ်ဟဲစိာ်အဝဲသ့ာ်အမ့ထုာ်တါအိာ်လါကိုသ့ာ်န့ာ်လါ.

၂. မ့ာ်နံးသဘျူမ့တမ့ာ်နံးလါဆီတဖာ်အိာ်ဖဲဖိသ့ာ်တဖာ်တအိာ်လါကိုအပူအခါစ့ာ်ကီးခါ.

- ပုမတါဖိအမ့ာ်နံး..... မ့ာ်တနံးလါလါဖဲပတ့ဘာ်အခိာ်ထံးတနံး
- တါစံးဘျူးစံးဖိာ်မ့ာ်နံး..... မ့ာ်လွံာ်နံးလါလါနိာ်ဝဲဘာ်လွံာ်နံးတနံး
- ခရံာ်အိာ်ဖျာ်..... လါာ်ဖဲဘာ်၂၅သီ
- နံာ်ထီာ်သီ..... လါယနူအါရံာ်သီ
- မါတုာ်လုသါာ်ခမ့ာ်နံး..... မ့ာ်တနံးလါလါယနူအါရံာ်၃နံးတနံး
- ကီာ်ခိာ်မ့ာ်နံး..... မ့ာ်တနံးလါလါဖျာ်တြုအါရံာ်၃နံးတနံး
- Memorial(တါသ့ာ်နီာ်မေထုရါ) အမ့ာ်နံး.... မ့ာ်တနံးလါလါမ့ာ်လွံာ်နံးတနံး

ကိုပျါမ့ာ်နံးအဂတဖာ်အိာ်စ့ာ်ကီးလါ. ကိုတဖာ်ဟဲလါအဝဲသ့ာ်အနီာ်ကစါအနံးသဘျူတဖာ် န့ာ်လါ. ကိုသရံာ်တဖာ်အိာ်တါအိာ်ဖိာ်လါဆီတဖာ်ဖဲ **Institute Days** (တါသ့ာ်ထီာ်ကိုအမ့ာ်နံး) န့ာ်လါ. တဘျူတခိာ်ဖဲ **in-service days** (တါဟးမေထုတါအမ့ာ်နံး) တဖာ်န့ာ်ကိုပျါတဘျူတခိာ်ဖိသ့ာ်တဖာ်က့ဟံာ်ဆီလါ. ဖဲဖိသ့ာ်က့ဟံာ်ဆီအမ့ာ်နံးန့ာ်အခီပညီတါပျါဆီကိုန့ာ်လါ. ကိုအလံာ်နံာ်လံာ်လါတါကွဲးနီာ်စရီတဖာ်ဖဲဖိသ့ာ်တဖာ်အိာ်လါဟံာ်လါတါဟးမေထုတါအမ့ာ်နံးတဖာ်, နံးသဘျူတဖာ်, တါဟးကသုာ်အမ့ာ်နံးတဖာ်, မ့တမ့ာ် တါပျါဆီကိုအမ့ာ်နံးတဖာ်အဂီါအခါန့ာ်လါ. နဖီမ့ာ်အဲာ်အိာ်လါဟံာ် လါတါဘျူတါဘါအနံးသဘျူတဖာ်အဂီါဖဲကိုတပျါအခါန့ာ်, ကီးလီတဲစိဆူကိုတဲပုးနဖီတဟဲကိုဘာ်န့ာ်တက့ာ်.

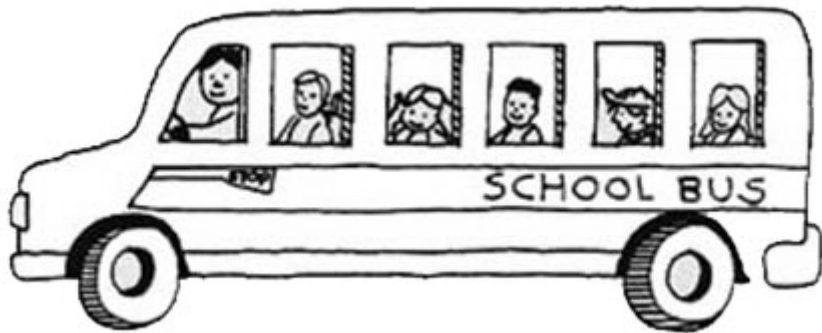

၄.တၢ်လဲၤဆူကိၤ

၁.တနံၤဘၣ်တနံၤမ့ၢ်ယဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ်ကိၤဟဲက့ၤလၢကိၤသ့ၤလဲၣ်.

ဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဘူးၤကိတဖၣ်န့ၣ်ညိၣ်ဟဲဟဲၤအိၣ်ဆူကိၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအိၣ်ဆိးယံၤကိတဖၣ်ညိၣ်နီၤကိသိလ့ၣ်ဘား(၈) မ့တမ့ၢ် ဝိးကမ့ၢ်အဝံစိၣ်တီဆူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိသိလ့ၣ်ဘား(၈)တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ကလိအီၤန့ၣ်လီၤ.နဖိမ့ၢ်ကိအသိလ့ၣ်ဘားန့ၣ်,နကြးသ့ၣ်ညါ-

- ကိသိလ့ၣ်ဘား(၈)နီၣ်ဂံၢ်
- တၢ်လီၢ်လၢနဖိထီၣ်သိလ့ၣ်ဘား(၈)အလီၢ်
- တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢနဖိထီၣ်သိလ့ၣ်ဘား(၈)
- တၢ်လီၢ်လၢနဖိစံၣ်လီၤသိလ့ၣ်ဘား(၈)အလီၢ်
- တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢနဖိစံၣ်လီၤသိလ့ၣ်ဘား(၈)န့ၣ်လီၤ.

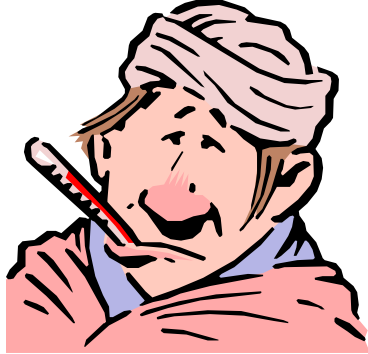
သိလ့ၣ်ဘား(၈)နီၣ်ဂံၢ်	
တၢ်ထီၣ်သိလ့ၣ်အလီၢ်	
တၢ်ထီၣ်သိလ့ၣ်အဆၢကတီၢ်	
သိလ့ၣ်ဘား(၈)နီၣ်ဂံၢ်	
တၢ်စံၣ်လီၤသိလ့ၣ်အလီၢ်	
တၢ်စံၣ်လီၤသိလ့ၣ်အဆၢကတီၢ်	

၅. ကိုတင်ဖုံးတင်မအကျိုးအကျွတ်ဖန်

၁. ယဖိမုခ်ဆိးကုနုနုယကြားမမနုလဲလဲ.

နဖိမုခ်ဆိးကုနုနု အဝဲသုဂ်ကြားအိဂ်လဟံဂ်လီ. တဘျီတခိဂ်မိဂ်ဟ်တဖန် ဆုအဖိလအဆိးကုဆုကွိ မုခ်လအဝဲ သုဂ်ဘဂ်လဲဆုတင်မးအိဂ်လဟံဂ်အဖိတသုအယိနုနုလီ. ဘဂ်ဆဂ်ညီနုနုဖိသုဂ်လအဆိးကုတဖန်မဆိးကု ဖိသုဂ်အဂတဖန်နုနုလီ. ကွိအါဖျဂ်တအိဂ်လဟံဂ်ဟ်တဖန်ကဟဲဆုအဝဲသုဂ်အဖိဆုကွိဖဲ-

- ဖိသုဂ်အတင်ကိဂ်ထီဂ်တု 100° F (37.7° C) မုတမုခ် အါနုနုအနုနု
- ဖိသုဂ်ဘျိးတုဂ်ဖဲမုခ်နုနု မုတမုခ် ဂိခိအဆာကတီ တချုး လဲဆုကွိ
- ဖိသုဂ်ကုးနုးနုးကလဲလဲ
- ဖိသုဂ်အိဂ်ဖိးဖိးဘုဂ်ကပြုမုတမုခ်အိဂ်တင်ပုလီတဖန်
- ဖိသုဂ်အိဂ်ခိဂ်သုဂ်(မိဂ်ဟ်တဖန်ကဘဂ်ပုနုနုအဖိအခိဂ် ဖိးတင်ပုခိဂ်လီဆိးမဟါမိဂ်ကွိခိဂ်သုဂ်အိဂ်တဖန်လါ ခိဂ်သုအလီနုနုလီ. တင်အံအလီခံ, ဖိသုဂ်ထီဂ်ကါကုကွိသုဂ်နုနုလီ.)
- ဖိသုဂ်နုနုတင်ထီဂ်ထါ တင်ဆါလါထံ (ဖိသုဂ်ကဘဂ်အိဂ်လဟံဂ် ၇ သီဖဲတင်ထီဂ်ထါ တင်ဆါလါထံ စးထီဂ်ထီဂ်ဝံအလီခံ)
- ဖိသုဂ်နုနုကိဂ်ယုဂ်ချုညိး (ဖိသုဂ်ကုထီဂ်ကါကုကွိသုဖဲဟံးနုနုအိကသံဂ်မသံတင်ဆါယါလါ ၂၄ - ၄၈ အဘဂ်စာဝံအလီခံ)
- ဖိသုဂ်နုနုတင်ကိဂ်ထီဂ်ဘုဂ်ဂါ(ဖိသုဂ်ကုထီဂ်ကါကုကွိသုဖဲဟံးနုနုအိကသံဂ်မသံတင်ဆါယါလါ ၂၄ - ၄၈ အဘဂ်စာဝံအလီခံ)
- ဖိသုဂ်နုနုမဲဂ်ချုဂါတင်ဆါ

ညီနုနုကွိတဖန်ဆုလံပရဆုမိဂ်ဟ်တဖန်အအိဂ်ဖဲကွိဖိအံအိဂ်လအဝဲသုဂ်အဖိသုဂ်တင်မလီလါအအိဂ်တင်ဆုး တင်ဆါဘဂ်ကုဘဂ်ကင်တင်သုအမုခ်တင်ထီဂ်ထါ တင်ဆါလါထံ, ကိဂ်ယုဂ်ချုညိး, တင်ကိဂ်ထီဂ်ဘုဂ်ဂါမုတမုခ်အိဂ် ခိဂ်သုဂ်တဖန်အခါနုနုလီ. လံပရအံကတဲနုဘဂ်ယးမုခ်နုကဘဂ်တင်မနုဖဲနုကသုဂ်ညါလါနုနုနုဘဂ်တင်ဆုး တင်ဆါအခါနုနုလီ.

၂. ယဖိမုခ်ဘဂ်အိကသံဂ်ဖဲကွိအပူတခိလဲလဲ.

မိဂ်ဟ်တဖန်တကြားဆုကသံဂ်ကသီအဖိတဖန်ဆုကွိမုတမုခ်ဘဂ်လအလီအိဂ်ဝဲနီနီဘဂ်နုနုလီ. တင်တပျဲဖိသုဂ် တဖန်အိကသံဂ်ကသီလအနီကစါဂ်ဝဲဖဲကွိဘဂ်နုနုလီ. အလီမုခ်အိဂ်လအဖိသုဂ်ကဘဂ်အိကသံဂ်လါကွိအပူနုနု, မိဂ်ဟ်တဖန်ကြားကွဲးလံဂ်သုဂ်ညါလါအရဲပုးတင်အိဂ်သးဟ့ဂ်ကသံဂ်ကသီဆုကွိအနုနုနုအအိဂ်နုနုလီ. ဖိသုဂ် ကားဟဲစိဂ်ကသံဂ်ကသီတဖန်ဆုဖဲလါအအိဂ်လါတင်မဲဂ်ညါနုနုလီ. ကွိတနီနီဘဂ်သုဂ်သုဂ်ကလိဂ်ဘဂ်က သံဂ်သရဂ်အလံဂ်အုဂ်သးနုနုလီ.

၄. ယဖိမ္မာဆိးကုဖဲကိမုတမ္မာဘဉ် ဘဉ်ထံးအခါန့ဉ်မ္မာကိဆဲးကျာယာကသ့လဲဉ်.

နဖိမ္မာဆိးကုမုတမ္မာဘဉ် ဘဉ်ထံးဖဲကိအခါန့ဉ်, ကိကကိးနမုတမ္မာပုလအမံးအိဉ်လဂုဂီၢ်အုခးကုအလိးန့ဉ်လီၤ.

ဂုဂီၢ်အုခးကုတၢ်ဂုဂီၢ်တၢ်ကျိ- ကိကဟ့ဉ်နလံာ်ကိဉ် အံးဖဲနဆဲးလီၤနဖိမ္မာဆိးကုအခါန့ဉ်လီၤ. ဖဲဂုဂီၢ်အုခးကုအလိးန့ဉ်, ကွဲးလီၤပုအမံးလီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကကိးအံးဖဲနဖိမ္မာဆိးကု မုတမ္မာ ဘဉ် ဘဉ်ထံးဖဲကိအခါန့ဉ်လီၤ. တၢ်အံးအရ့ဉ်လၢ နကမပုဂုဂီၢ်အုခးကုလၢဖိသဉ်တကဖုဉ်စုဉ်အဂီၢ်ဆုၤကၤကၤတၢ်အံးဆုၤကိန့ဉ်လီၤ.

တၢ်အံးအရ့ဉ်လၢနကကွဲးလီၤ-

- လီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်လၢနအိဉ်ဖဲမုဆါခိအကတီၢ်
- နဟံဉ်ဖိဃီဖိမုတမ္မာနသကိးဘူးဘူးတၢ်တၢ်လၢအနာ်ဟံးအကလံးကျိအမံးအလီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်
- နဖိမ္မာဆိးကုသရံဉ်မုတမ္မာတၢ်ဟ့ဉ်ကသံဉ်းအမံးအလီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်
- တၢ်အိဉ်ဆုၤအိဉ်ချ့လီၤဆိတမံးလၢလၢနဖိမ္မာလိဉ်ဘဉ်တဖဉ်

နအိဉ်မုဆါခိကတီၢ်အလီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်	☎
နသကိးအမံး & အလီၤတဲစီ	☎
ကသံဉ်သရံဉ် တၢ်ဟ့ဉ်ကသံဉ်းအမံး & အလီၤတဲစီ	☎
ယဖိမ္မာတၢ်လိဉ်ဘဉ်လီၤဆိတဖဉ်-	

တၢ်ဂုဂီၢ်အုခးကုအံးမုဆိတလဲအသးဖဲတၢ်ဆါကတီၢ်တဘျီလၢလၢန့ဉ်, ဆဲးကျာကိးမပုဂုဂီၢ်အုခးကုအသိတဘျီတက့ၢ်.

တၢ်သုးလီၢ်သုးကျဲ - နမုဆါသုးလီၢ်သုးကျဲဆုဟံဉ်းဖိဉ် မုတမ္မာ ဟံဉ်အဂတဖျါန့ဉ်, နကြးဆဲးကျာကိး ဟ့ဉ်အဝဲ သုဉ်းနလီၢ်အိဉ်ဆိးထံးလီၤတဲစီနီဉ်ဂံၢ်အသိန့ဉ်လီၤ. နကြးမပုစုဉ်ကိးဂုဂီၢ်အုခးကုအသိန့ဉ်လီၤ.

၅. ယဖိမုာ်ဟဲဲးကွဲးခဲးမုာ်တဟဲးထီၣ်ကွဲးဘၣ်န့ၣ်, ယကြးမးမနုးလဲၣ်.

တၢ်ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲး - ဖိသၣ်တဖၣ်တကြးဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်. ဖိသၣ်တဖၣ်တကြးဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်မုာ်ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးန့ၣ်, ကွဲးသရၣ်ကမးနီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဟဲးခဲး မုာ်တဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နဖိမုာ်ကဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးန့ၣ်, နကြးကိးလိာ်စိဆူကွဲး ဖဲဂီၤခိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မုာ်တဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲး နဆုးလံာ်တၢ် ိုးသ့ၣ်ညါန့ၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်တဟဲးထီၣ်ကွဲး - ဖဲနဖိတဖၣ်ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးအခါ, ကိးလိာ်စိဆူကွဲးကိးမုာ်နံၤ: ဖဲဂီၤခိအဆၢကတီၢ် တချး ကွဲးထီၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ကွဲးတနီၤနီၤန့ၣ်အိၣ်: ဝဲးစံးဆၢလိာ်စိန့ၣ်လီၤ. မိာ်ပာ်တဖၣ်ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်လၢကွဲးခဲးစံးဆၢ လိာ်စိအဖိခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနကိးလိာ်စိဆူကွဲးအခါန့ၣ်, နကြးဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢလံာ်တဖၣ်အံၤ-

- နဖိအမံၤ
- နဖိအတီၤ: အကွဲးသရၣ်
- ဘၣ်မနုးအယိနဖိတဟဲးထီၣ်ကွဲး
- နမံၤ: နလိာ်စိနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီတခိၣ်မိာ်ပာ်တဖၣ်ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ကၠးအဖိကွဲးခဲးမုာ်ဆါခိအဆၢကတီၢ် တချးကွဲးခဲးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကလဲၤ: ပုးအဖိတဖၣ်ဆူ ကသံၣ်သရၣ် မုာ်တဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးအဆိၣ်ဖဲမုာ်ဆါခိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမုာ်အိၣ်: ဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ကၠးအဖိလၢကွဲးခဲးန့ၣ်, နကဘၣ် ကွဲးလံာ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါဆူကွဲးသရၣ်အဆိၣ် န့ၣ်လီၤ. နဖိကြးဟ့ၣ်လံာ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤဆူ ကွဲးသရၣ်အဆိၣ်ဖဲ ဂီၤခိအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါကြးတဲးလၢ-

- ဘၣ်မနုးအယိနဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်
- နကဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ကၠးအဖိလၢကွဲးခဲးအဆၢကတီၢ်မနုး
- ပုးအမံၤအသၣ်လၢတမုာ်မိာ်ပာ်မုာ်တဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးပုးကွဲးထွဲတၢ်လၢကဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးန့ၣ်လီၤ

ဖဲနလဲဆူကွဲးလၢနကဟဲးထီၣ်ကွဲးခဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်ကၠးအဖိလၢကွဲးခဲးန့ၣ်, လဲဆူဝဲး: ယုသံကွဲးနဖိတက့ၢ်. ကွဲးကမးနဆဲးလိာ်စိလၢလံာ်အပူၤ: နဖိကွဲးကွဲးဝဲးသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဖိတၢ်ဟးလိာ်ကွဲးကသ့ၣ်ကသီ - မိာ်ပာ်တဖၣ် တကြးကိး အဖိလၢ ကဟးလိာ်ကွဲး ဖဲကွဲးထီၣ်အဆၢကတီၢ် အခါဘၣ်. မိာ်ပာ်တဖၣ်တကြးကိးဟးလိာ်ကွဲးအဖိတဖၣ်ဖဲကွဲးအနံၤသဘျီ အကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. နမုာ်ဘၣ်ကိးဟးလိာ် ကွဲးနဖိဖဲကွဲးအဆၢကတီၢ်အခါန့ၣ်, နကြးကတိးသကိးတၢ်: နဖိအကွဲးသရၣ်တချးနလဲန့ၣ်လီၤ.

၆. ပုလဲအမတ်လဲကွဲတဖၣ်အပူ

၁. မ့မတတဖၣ်မတ်လဲဟီၣ်ကဝီကွဲဝဲးတဖၣ်အပူးလဲကွဲတဖၣ်အပူန့ၣ်လဲၣ်.

ကွဲအပူမတ်ဖိန့ၣ်မ့ၣ်ပဲ ပုတဖၣ်လဲအမတ်လဲကွဲတဖၣ်အပူ န့ၣ်လီၤ. ကွဲအပူမတ်အဂံၢ်အဘါ အိၣ်ပဲသဲ ကလုာ်လဲအမ့ၣ်ပဲ-ပုပုဆုရဲၣ်ကွဲတဖၣ်. ကွဲသရဲၣ်တဖၣ်. ပုတဖၣ်မတ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုပုဆုရဲၣ်ကွဲတဖၣ်န့ၣ်တသိၣ်လိကွဲဖိတဖၣ်ဘၣ်. အပဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၣ်ပုလဲအပုဆုရဲၣ်ကွဲတဖၣ် ဝဲးတဖၣ်ကွဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုပုဆုရဲၣ်ကွဲတဖၣ်အိၣ်ပဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤလီၤဆီဆီ အမ့ၣ်ပဲ-

- တၢ်မမူ ဂီၣ်- တၢ်မမူ ဂီၣ်န့ၣ်မ့ၣ်ပဲကွဲလီၢ်ကဝီအပုပုဆုတၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ကွဲခိၣ်- ကွဲတဖၣ်ဖျၢၣ်ဖျၢၣ်လဲကွဲလီၢ်ကဝီအပူန့ၣ်အိၣ်ဝဲးကွဲခိၣ်လဲအမ့ၣ် ကွဲအပုပုဆုတၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုမမူကွဲခိၣ်- တဘျီတခိၣ်ကွဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲးပုမမူတၢ်ဖိလဲကမမူကွဲခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲး- မ့ၣ်ပဲလီၢ်ကဝီပုဆုတၢ်လဲအရဲၣ်ကွဲမတ်ဆဲးတၢ်လဲလီၢ်ကဝီ- လဲလဲယဲာ်ယဲာ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲသရဲၣ်တဖၣ်သိၣ်လိကွဲဖိတဖၣ်လဲကွဲအပူန့ၣ်လီၤ. ကွဲသရဲၣ်တဖၣ်အိၣ်ပဲလီၤလီၤဆီဆီအကလုာ်ကလုာ် အမ့ၣ်ပဲ-

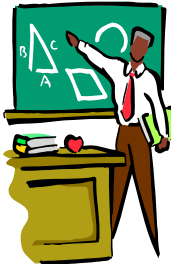
- တီၤသရဲၣ်တဖၣ် - စးထီၣ်လဲတီၤဖိသ့ၣ်တုၤလီၤဆူ ၅ - ၆ တီၤန့ၣ်, ကွဲဖိတဖၣ် ညီန့ၣ်အိၣ်ဝဲးအတီၤကွဲသရဲၣ်တဖၣ်လဲ ကွဲထီၣ်တနံၤအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တီၤကွဲသ ရဲၣ်န့ၣ် ညီန့ၣ်သိၣ်လိလဲတၢ်မလိအါကလုာ် အမ့ၣ် - လဲၣ်ဖး, တၢ်ဂံၢ်တၢ် ဝဲးတဖၣ်အိၣ်ပဲန့ၣ်လီၤ.
- တီၤ ဝဲး ကရူၢ်ကွဲသရဲၣ် - လဲတီၤခၢၣ်သး, ကွဲန့ၣ်ယၢၣ်တီၤထီၣ်ကွဲး တီၤ ထီၣ်ကွဲတဖၣ်အပူ, ကွဲဖိတဖၣ်အိၣ်ဝဲး **homeroom teacher** (တီၤသရဲၣ်) န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ် အပဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုာ်လဲ ကရူၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အပူလဲ တၢ်ကိးအီၤလဲတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲတီၤဝဲး (**homeroom**) အကတီၢ်န့ၣ်, ကွဲဖိတဖၣ် က န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရဲၣ်လဲတဖၣ်ဝဲးမဲန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးဘၣ်ယးကွဲအတၢ်ဂ့ၢ်တနံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ကွဲသရဲၣ်လဲ **English Language Learner (ELL)** (အသိၣ်လိပုမမူအဲကလံးကျိာ်တဖၣ်) - ELL ကွဲသရဲၣ်သိၣ်လိအဲကလံးကျိာ်ဆူကွဲဖိတဖၣ်လဲအလိၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိလဲတၢ်ဖး, တၢ်ကွဲးတၢ်ကတီၢ် အဲကလံးကျိာ်န့ၣ်လီၤ.

- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်သိၣ်လိလီၤဆီ* - ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်သိၣ်လိလီၤဆီန့ၣ် သိၣ်လိကိဖိတဖၣ်လၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိဖိတဖၣ်ကဘၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲ ခိဖျိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ **"IEP" Individualized Education Plan**(တဂၤခိတဂၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)လီၤ.
- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိကိဖိလၢအိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီ* - ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိကိဖိလၢအိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီ သိၣ်လိတၢ်မၤလိတီၤးတဖၣ်လၢ ကိဖိလၢအမၤန့ၢ်အမးအါၣ်မးလၢ တၢ်ဖိးပူၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကိဖိလၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်လီၤဆီတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်တၢ်အူ* - ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်တၢ်အူ သိၣ်လိ ထါအသိၣ်, တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆါးဘၣ်, အူ ပိၣ်တၢ်သံကျဲအပိးအလိတဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိလွဲလၢကျဲၣ်သ့* - ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိလွဲလၢကျဲၣ်သ့ သိၣ်လိ တၢ်ခဲၣ်, တၢ်တ့ၢ်, တၢ်ကၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်, လၢကျဲၣ်သ့အဂၤတဖၣ်လီၤ.
- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်လိၣ်ခိၣ်လိၣ်ကွဲ နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတၢ်မၤလိ (PE) ကိုသရၢ်-* ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်လိၣ်ခိၣ်လိၣ်ကွဲ မ့တမ့ၢ် PE သရၢ်န့ၣ် သိၣ်လိ နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတၢ်မၤလိတဖၣ်အမ့ၢ် တၢ်လိၣ်ခိၣ်လိၣ်ကွဲတဖၣ်တၢ်မၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- *လံာ်ရီၤခိၣ်* - လံာ်ရီၤခိၣ်ဖးပူးကိဖိတဖၣ်လၢလံာ်ခိၣ်လဲၣ်ခိၣ်သိၣ်လိဘၣ်သးလံာ်ရီၤခိၣ်မၤစၢၤကိဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဟံးလိၣ်လံာ်တဖၣ်လၢလံာ်ရီၤခိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- *ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်သ့ကတိတၢ်* - ကိုသရၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ်သ့စံးသ့ကတိတၢ်မၤစၢၤကိဖိတဖၣ်လၢအအိၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢတၢ်ဖးသိၣ်လံာ်ဖျါတၢ်စံးတၢ်ကတိတဖၣ်လီၤ. ကိဖိတဖၣ်အံၤကဘၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲခိဖျိ **"IEP" Individualized Education Plan**(တဂၤခိတဂၤတၢ်သိၣ်လိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတိစၢၤမၤစၢၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မၤစၢၤပုၤမၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ် ကိုသရၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤတိစၢၤမၤစၢၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- *ကိုအနဲၣ်ရဲၣ်* - ကိုအနဲၣ်ရဲၣ်စံးဆါလိတဲစိ, လံာ်လဲၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတဖၣ်, တူၢ်လိၣ်ခိၣ်ဆါပုၤတမ့ၢ်လၢအဟဲးဆုၢ်ကိတဖၣ်, မၤစၢၤကိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- *ကိုသရၢ် သရၢ်မ့ၢ်ကွၢ်ပုၤဆါ* - ကိုသရၢ် သရၢ်မ့ၢ်ကွၢ်ပုၤဆါ မ့တမ့ၢ် ကိုအနဲၣ်ရဲၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဆိးက့ၤလၢကိအပူၤတဖၣ်လီၤ.
- *ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢပုၤတၢ်တၢ်ရူလိၣ်မ့ၢ်လိၣ်တကယု ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်* - ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ ပုၤတၢ်တၢ်ရူလိၣ်မ့ၢ်လိၣ်တကယု မ့တမ့ၢ် ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်န့ၣ် မၤစၢၤကိဖိတဖၣ်လၢအအိၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢတဖၣ်ဖဲကိ မ့တမ့ၢ် ဖဲဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်ရူလိၣ်မ့ၢ်လိၣ်တကယု ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကမၤသကိးတၢ်ဖိသၣ်, မိၢ်ပၢ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိယိဖိတဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတီၤထီၣ်ကိအပူၤ, ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်န့ၣ် မၤစၢၤကိဖိတဖၣ်လၢအယုထၢတၢ်မၤလိတဖၣ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သးခိလ့ၣ်ကိတဖၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. မှီယကတိသကိးတီးမတတဖၣ်သ့ဖဲကိဘၣ်ဃးယဖိအဂ့ၢ်လဲၣ်.

ဖဲတီးဖၣ်ကိအပူၤန့ၣ်, ကတိသကိးတီးနဖိအတီးး မ့တမ့ၢ် ELL ကိသရၣ်လၢအဆိတက့ၢ်. အဝဲပိၣ်ခွါ မ့တ မ့ၢ် အဝဲပိၣ်မ့ၣ်ကမၤစၢနမ့တမ့ၢ်ကတဲနလၢမ့ၢ်မတမၤနသ့လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတီးခၢၣ်သး, ကူနယၢၣ်တီးထီကိ မ့တမ့ၢ် တီးထီကိအပူၤန့ၣ်, နကိးနဖိတီးးသရၣ် မ့တမ့ၢ် ELL ကိသရၣ်လၢအဆိတက့ၢ်.

ဖဲကိအနံၣ်စးထီၣ်သိသိန့ၣ်, မၤပဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢလံာ်စရိတီးဖျါအပူၤဘၣ်ဃးနဖိအဂ့ၢ်-

ဖိသၣ်အမံၤ	ကိအမံၤ	ကိအလီတဲစိနီၣ်ဂံၢ်	တီး	ကိသရၣ်အမံၤ
				
				
				

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢတၢ်ထၢန့ၣ်အါထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

---

၇. တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

၁. ယဖိတဖၣ်ကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တၢ်သ့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်, ကိမတၢ်မနုၤသ့ၣ်လၢကမၤစၢၤန့ၣ်လဲၣ်.

ကိမတဖၣ်လၢအအိၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢ တၢ်ကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဖးအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဟံးန့ၢ် တၢ်မလိအဲကလံးကျိၣ် ကျိၣ်ခံကျိၣ်တကျိၣ် (ESL) အသိးသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ESL တၢ်မလိတဖၣ်န့ၣ် သိၣ်လိကိမတဖၣ်လၢ ကက တၢ်, ဖးကွဲးအဲကလံးကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်တဖၣ် သိၣ်လိအဲကလံးကျိၣ်ခိဖျိတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်အမ့ၢ် တၢ်စံၣ်စိးစဲအ့ၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲကိမတဖၣ်ဆဲးလီၤမံၤဆူကိပူၤသိသိန့ၣ်, အဲသ့ၣ်ဆ့ၣ်နီၤအဲကလံးကျိၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲမၤစၢၤကိ လၢ တၢ်ဟံၤလီၤကိမတဖၣ်လၢတၢ်မလိတၢ်ဖဲအလီၢ်ဘၣ်ဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ကိမတဖၣ်လၢ ELL တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ တဖၣ်န့ၣ်ဆ့ၣ်နီၤအဲကလံးကျိၣ်တၢ်ဖဲတနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ကိမတဖၣ်ဟံးန့ၢ် ELL တၢ်မလိတဖၣ်တုၤလၢ အဲ သ့ၣ် အဲအဲကလံးကျိၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတစုန့ၣ်လီၤ.

၂. မ့ၢ်ယဖိတဖၣ်မလိလံာ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖျၢၣ်ကိမအပူၤလဲၣ်.

ဖိသ့ၣ်တဖၣ် မလိလီၤကစီၤလံာ်ညိၣ်သိၣ်မိၢ်ပျၢၤလၢကိမအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဖျၢၣ်ကိမအပူၤ, ဖိသ့ၣ်မလိလံာ် အကလုာ်ကလုာ်အမ့ၢ်-

- တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်, ကျိၣ်လၢကူၣ်သ့တဖၣ်, တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဖဲ (ကိးမၢ်နံးဖဲး)
- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, စဲအ့ၣ်, ပုၤတတၢ်ရဲၣ်လိာ်မုာ်လိာ်တၢ်မလိတဖၣ် (တနံၣ်န့ၣ် ၂ တုၤ၅ တဘျီ)
- လၢကူၣ်သ့, နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မလိ, လံာ်ရဲၣ်, တၢ်တၢ်အူ (တနံၣ်န့ၣ် ၁ မ့တမ့ၢ် ၂ တဘျီ)

၃. မ့ၢ်ယဖိတဖၣ်မလိလံာ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ခၢၣ်သးမ့တမ့ၢ်ကူၣ်နယၢၣ်တၢ်ထီၣ်ကိမအပူၤလဲၣ်.

ဖဲတၢ်ခၢၣ်သး မ့တမ့ၢ် ကူၣ်နယၢၣ်တၢ်ထီၣ်ကိမအပူၤ, ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ညိၣ်နီၤဆိတလဲတၢ်ဖဲတဖၣ်လၢ တၢ်မလိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲညိၣ်နီၤအိၣ်တၢ်သ့ၣ်ရဲၣ်လီၤဆိတဖၣ်လၢ မုာ်ဆါခိအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဲသ့ၣ်အိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အပူၤဖဲမုာ်ဆါခိကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဘျးကသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်. လံာ်လၢအဲသ့ၣ်မလိတဖၣ်မုာ်စဲ-

- တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ် & ကျိၣ်လၢကူၣ်သ့တဖၣ်
- နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မလိ & တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
- စဲအ့ၣ်တဖၣ်
- ပုၤတတၢ်ရဲၣ်လိာ်မုာ်လိာ်တၢ်မလိတဖၣ်
- ထံၤကီၢ်ဂၤအကျိၣ်တဖၣ် (အိၣ်, စပုၣ်ကျိၣ်မ့တမ့ၢ်ဖြၢၣ်စ့ၢ်ကျိၣ်)
- တၢ်တၢ်အူ
- တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဖဲတဖၣ်
- ခိၣ်ဖျၢၣ်ထၢၣ်
- လၢကူၣ်သ့

၄. မှီဖွယ်တဖန်မလိလံာ်မနုၤတဖန်လၢတၢ်ထီၣ်အပူၤလဲၣ်.

တၢ်ထီၣ်ဖိတဖန် ထီၣ်တၢ်မလိအကတီၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်မအိၤတဖန်လၢတၢ်ယုထၢအိၤသ့တဖန် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မလိအကတီၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မအိၤတဖန်မှီၣ်လဲၣ်လၢကွဲၣ်ဖိခဲလၢကဘၣ်မလိဝဲလၢကဖျိထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.အိၤ,အဲကလံးဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒီးတဖန်မှီၣ်တၢ်မလိအကတီၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မလိအိၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထီၣ်တၢ်မလိတနီၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပတီၢ်လီၤဆိတဖန်လၢအကီၢ်အခဲဝဲန့ၣ်လီၤ. အိၤ, အဲကလံးတၢ်မလိ န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမှီၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံး, ပတီၢ်မှီၣ်, ပတီၢ်ထီၣ် မ့တမှီၣ် မံၤဝဲၣ်လၢကပီၤတၢ်မလိတဖန်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလံာ်တဖန်အံၤမှီၣ်ဝဲလံာ်လီၤလီၤဆိဆိတနီၤလၢတၢ်ထီၣ်အပူၤလီၤ.

- အဲကလံး
- တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒီး(အိၤ,အဲၣ်(လ)ကွဲၣ်တြၢ်မ့တမှီၣ်မထီၣ်)
- ဝဲအ့ၣ်(အိၤ,တၢ်ယုသ့ၣ်ညါ**biology**(မလိဘၣ်ယးတၢ် သးသမ့) **chemistry** (ဘၣ်ယးကံးသဝဲ)
- ဟံၣ်ဖိပီၤဖိ & ပုၤပုၤစူးကါတၢ်ဖိဝဲအ့ၣ်
- တၢ်လိာ်ခိၣ်လိာ်ကွဲၣ် နီၢ်ခိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မလိ
- ခိၣ်ဖျါထၢဝဲအ့ၣ်

- **Applied Technology**(ဖဲးဖိကဟၣ်ပိညါ)
- ပနံၣ်ကၤတၢ်မ
- **social science**(ပုၤတၢ်ဂၢၢ်ပီၤဝဲအ့ၣ်)
- **Fine Arts** (လူၤပီၤညါ)
- ထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤအကီၢ်တဖန်
- အဲကလံးကီၢ်အံၤမ့ၢ်ကီၢ်ခံကီၢ်တကီၢ်အသိး (ESL o ELL)

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအကဲဘျုးတဖန်

ဟံၣ်ယာ်လံာ်တြၢ်တဘျုးလၢကွဲၣ်အလံာ်တီၢ်လံာ်မိခဲလၢကအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.အါတက့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖန်ကုၤမိာ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢမိာ်ပာ်တဖန်အဂီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အထၢၣ်ဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.လံာ်တြၢ်အံၤကအိၣ်ဒီး ကွဲၣ်အလံာ်န့ၣ်လံာ်လၢ,သိလ့ၣ်ဘး(စ)စရီၤ,ကွဲၣ်တၢ်ဟးလိာ်ကွဲၣ်ကသ့ၣ်တဖန်,နံၤသဘျုးတဖန်,ဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂၤတဖန်ဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်ရုၤလီၤတဖန်လၢဘၣ်တၢ်ဆုၤအိၤလၢကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကထၢန့ၣ်အါထီၣ်တဖန်အဂီၢ်

---

၅. ယဖိမ္မာအိဉ်ဉ်းတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအတၢ်မၤလိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လိဉ်ဘၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်, ကိကမၤမနုၤလၢကမၤစၢၤန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်မၤလိလီၤဆီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတခါလၢ ကိဖိတဖၣ်လၢအတၢ်ကီတၢ်ခဲအိဉ်လီၤလီၤဆီဆီလၢ ကိပူၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အိဉ်ဉ်းတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်လၢတၢ်ထံၣ်, တၢ်ကနၣ်, တၢ်ကတိၤ, တၢ်ဟး, တၢ်မၤလိ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ပၣ်သးလၢတၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကိတဖၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သိဉ်လိလီၤဆီတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢကိဖိတဖၣ်အဂီၢ် လၢကမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢကမၤန့ၣ်တၢ်လၢကိအပူၤန့ၣ်လီၤ. နဖိမ္မာအိဉ်ဉ်း တၢ်လိဉ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်-

- သံကွၢ်ဘၣ်ပးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်မ့ၢ်အိဉ်လၢနဖိအကိဉ်ဒါန့ၣ်တက့ၢ်.
- တဲဘၣ်ကိလၢမ့ၢ်နဖိလိဉ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလီၤဆီဖဲကိမနုၤတကလုာ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- နကတိၤအဲကလံးမ့ၢ်တဘၣ်န့ၣ်, ယုပုၤတဲကျိးထံတၢ်ဖဲတၢ်အိဉ်ဖိဉ်ထံၣ်လိာ်အိဉ်သကိးတဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- ပၣ်ကီၤယၢ်လံာ်လီၤလံာ်ပရၢအဂီၢ်တဖၣ်လၢကိအပူၤမၤတၢ်ဖိဟ့ၣ်န့ၣ်မ့တမ့ၢ်ဆုၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအကဲဘျုးတဖၣ်

နမၤန့ၢ်လံာ်ကုဖိလၢအဘၣ်ပးဉ်းပုၤကိဖိက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၢ်တဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ **Idaho State Board of Education** (အိဉ်ဉ်ဟံကီၢ်ဖဲၣ်တၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့ကမံးတံာ်) အအိဉ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကိးန့ၣ်ကိးယု မိာ်ပာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲ-တၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢကိဖိလၢက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၢ်တဖၣ်အလံာ်ကွဲးတက့ၢ်.)

၆. ယဖိမ္မာအိဉ်ဉ်းတၢ်လၢန့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအလီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလီၤဆီတဖၣ်အိဉ်ဉ်ဒါ.

ကိဖိတဖၣ်လၢအအိဉ်ဉ်း တၢ်လၢန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ် တဘျီတခိဉ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီ” မ့တမ့ၢ် “တၢ်လၢန့ၣ်လီၤဆီ” န့ၣ်လီၤ. ကိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟံးန့ၢ်တၢ်မၤလိလီၤဆီတဖၣ်လၢအကိအခဲး တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢအုးအိဉ်ထီၣ်တၢ်အသိသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈.မိတ်ဖ်အမူအါတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့ၣ်တၢ်မၤလိမၤအပူၤ

ကူၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်မိတ်ဖ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်အပူၤလီၤ. မိတ်ဖ်တဖၣ်
န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဖိအကူၣ်တဖၣ်လၢကူၣ်အါဘိသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတၢ်တဖၣ်လၢလၢအံၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ကတိၤသကိးတၢ်ကူၣ်ခိၣ်တဖၣ်
- ထီၣ်ကူၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်
- မၤစၢတၢ်ဆၢတၢ်ဘၣ်ယးကူၣ်တဖၣ်
- ဟ့ၣ်လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီၤတၢ်ဖဲကူၣ်တဖၣ်

၁.ယကဘၣ်မၤလိန့ၣ်ဟံၤယသးဘၣ်ယးတဖၣ်အကူၣ်လဲၣ်.မ့ၢ်ယဖိမ့ၢ်ကူၣ်ဖိလၢအဂ့ၤခါ.

ကူၣ်တဖၣ်အိၣ်တဖၣ်ကူၣ်အါဘိလၢကတဲသကိးတၢ်ကူၣ်ခိၣ်တဖၣ်မိတ်ဖ်တဖၣ်ဘၣ်ယးတဖၣ်ကူၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကူၣ်တဖၣ်အဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်
အတၢ်မၤလိတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကူၣ်အါဖျၢၣ်အိၣ်တဖၣ်-

တၢ်အိးထီၣ်တၢ်လဲၣ်လၢတၢ်ဟးဆၢကူၣ်ကိတၢ် အဆၢကတိၤတဖၣ်လၢမိတ်ဖ်တဖၣ် ကထံၣ်လိၣ်သးအဝဲသ့ၣ်အဖိအကူၣ်
သရၣ်တဖၣ်,လၢကကူၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.န့ၣ်ဟူဘၣ်ဘၣ်ယးတဖၣ်အဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်မၤအသးလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိတ်ဖ်-ကူၣ်သရၣ်ခိၣ်ဖဲတဖၣ် တၢ်ထံၣ်လိၣ်အိၣ်သကိးလၢမိတ်ဖ်တဖၣ်ကူၣ်သရၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. ကူၣ်သရၣ်
ထံၣ်လိၣ်အသးလီၤလီၤဆီဆီဖိသ့ၣ်အမိတ်ဖ်တဖၣ် လၢကတၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်သကိးဘၣ်ယး ဖိသ့ၣ်အတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်
မ့ၢ်တဖၣ် အတၢ်သ့ၣ်ပၣ်သးလၢတၢ်ဟးအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ညီန့ၣ်ကူၣ်သရၣ်တဖၣ်ယုၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖဲအစ့ၤကတၢ်တဘျီ ဖဲကူၣ်ထီၣ်
အန့ၣ်အကတိၤ, တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီသ့ၣ်လၢလီၤဆူကတိၤ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသန့ၣ်က့, ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်တဖၣ်မၤလိအဂၤ မ့ၢ်တဖၣ်
တၢ်သ့ၣ်ပၣ်သးတၢ်ကိတၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်, ကူၣ်သရၣ်ကမၤမိတ်ဖ်တဖၣ်ဟဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိဖဲ တၢ်ဆၢကတိၤအဂၤတ တဖၣ်
ဖဲကူၣ်ထီၣ်အန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မိတ်ဖ်တဖၣ် ယုၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကမၤခိၣ်ကရဲးအဂီၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတိၤတဘျီလၢလၢ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
ညီန့ၣ်ခိၣ်ဖဲတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်တဖၣ်ကူၣ်ထီၣ်မ့ၢ်တဖၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံအသီန့ၣ်လီၤ.

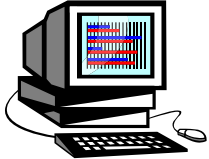
လံာ်တီလံာ်မိလၢတၢ်ကွဲးလီၤအိၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပရၢလီၤအိၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်တဖၣ်က့ၢ်စိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်, ကိတဖၣ်ကဆၢလံာ်ပရၢ လံာ်တီလံာ်တီသ့ၣ်တဖၣ်လၢလံာ်အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.-

- ကိအလံာ်န့ၣ်လံာ်လၢတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး တီၤ်းဟံၣ်တၢ်မၤတဖၣ်, တီၤ်းအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, နံၤသဘျူတဖၣ်ဒီးကိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
- လံာ်တၢ်ကစီၣ်လၢအံၤသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးဖဲတီၤ်းတဖၣ်ဒီးကိအပူၤ
- တၢ်သမံထံတဖၣ်လၢအသံကွၢ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ်
- တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလံာ်ကိတဖၣ်လၢကိဖိတဖၣ်ကလဲၤဟးဆၢကွၢ်ကီတၢ်အဂီၢ်တဖၣ်
- တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတဖၣ်လၢ ကိအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်, ဒိဖရဲးတဖၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်မံၤလၢ်လံာ်အုၣ်သးအမူး တဖၣ်, တၢ်ကးတံာ်ကိတဖၣ်ဒီးမူးအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်
- တဘျီတခိၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကဘၣ်စံးဆၢလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်, နကဘၣ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလံာ်ကိတဖၣ် အပူၤတချုးလၢနဖိလဲၤတၢ်လဲၤဟးဆၢကွၢ်တၢ်ကသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကိးလီတဲစိးအုၣ်ထၢနဲး - တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲကျဲအဂၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဆဲးကျိးမိၢ်ပၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိသရၣ်တဖၣ် ညီနီၤစူးကၢလီတဲစိးလၢ ကတဲသကိးတၢ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်နမၤမိၢ်ပၢ်-ကိသရၣ်ဒိဖရဲးဒိဖျိ လီတဲစိးသ့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ကိတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကိတဖၣ်ဟံၣ်တၢ်မၤဒိဖျိ hotlines (ဂ့ၢ်ဂီၢ်အုၣ်လီတဲစိး)တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကိးလီတဲစိးလီၤလီၤဆိဆိဒီး ကန့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဘၣ်ယး အဝဲသ့ၣ်အဖိမၤကိတဖၣ်ဟံၣ်တၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိအါဖျၢၣ်အိၣ်ဒီး ကိအပုၣ်ယဲၤသန့တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယး ကိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တီၤ်းတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဆၢလီပရၢကိသရၣ်အအိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကိးလီတဲစိးအုၣ်ထၢနဲး ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဘျီဂ့ၢ်ဂီၢ်တဘျီဂ့ၢ်ဂီၢ် ကတိးသကိးတၢ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကိသရၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကိခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးလဲၤဟးဆၢနဖိအကိၣ်န့ၣ်, ကိးဆိလီတဲစိးအုၣ်ထၢနဲးလၢနကမၤတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. နကိးလီတဲစိးအုၣ်ထၢနဲး မ့တမ့ၢ် ဆၢလံာ်ကွဲးဖုၣ်အုၣ်ထၢနဲးကိသရၣ်အအိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. ယဖိတဖၣ်မၤအသးလၢကိအပူၤလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ယကသ့ၣ်ညါဘၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ် - တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ် ြးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်မၤအသးလဲၣ်လၢကိအပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ် ရဲၣ်လီၤလံာ်တဘျီစုၣ်စုၣ်လၢ နဖိမၤလိဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်တဘျီစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်, အိၣ်ဒီးမးပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အဖိအတၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢ လွံၢ်ဘျီလၢတနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ညီနီၤဖိသၣ်တဖၣ် က့ၢ်စိၣ်တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢအုၣ်ဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. ကိတနီၤဟ့ၣ်တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ်ဆုမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အအိၣ်ဖဲ မိၢ်ပၢ်-ကိသရၣ်ဒိဖရဲးတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ကိအဂၤတနီၤ ပရၢလီၤ တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ်ဆုမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ်န့ၣ်, တဘျီတခိၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤမံၤ ဖဲတၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် လံာ်ပရၢန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဆၢက့ၢ်က့ၢ်တၢ်ဟ်ဖျါတၢ်မိးအစၢအုၣ်ထၢနဲးန့ၣ်လီၤ.

မေးပတ်တီတဖန် - အါတကွာ်ကွီတဖန် စူးကါမေးပတ်တီတဖန်အံလောကုးသ့ၣ်ညါမိာ်ပာ်တဖန်လၢ အဝဲသ့ၣ်အဖိတဖန်မၤ အသးလဲၣ်လၢလံာ်တဘျီစုာ်စုာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.-

- A မၤတၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်မး
- B မၤတၢ်ဂ့ၢ်
- C မၤတၢ်ဂ့ၢ်ဖဲအကြး
- D မၤတၢ်တဂ့ၢ်
- F လီၤတဲာ်လံာ်(တဖျိ)

A, B, C, ဝဲ D မေးပတ်တီတဖန်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမေးပတ်တီလၢအဖျိတဖန်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၤတီၤထီၣ်ကွီဖိတဖန်န့ၣ်ကဘၣ်မၤန့ၢ် "C" မေးပတ်တီ, မၤတၢ်ဂ့ၢ်ဖဲအကြးလၢတၢ်မၤလိတဖန်အပူၤလၢကဖျိထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မေးပတ်တီ F အခိပညီ မ့ၢ်ဝဲဖိသ့ၣ်လီၤတဲာ်လံာ်တဘျီလၢအမၤလိဝဲန့ၣ်လီၤ. ကွီဖိအံၤမ့ၢ်လီၤတဲာ်လံာ်တဘျီလၢအမၤလိဝဲန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ် မၤလိက့ၤဝဲလံာ်အံၤတဘျီက့ၤမ့ၢ်တမ့ၢ်မၤလိအါထီၣ်တၢ်မၤလိတဖန်လၢက့ၤန့ၢ်မေးပတ်တီလၢအဖျိန့ၣ်လီၤ.

ကွီသရၣ်တဖန် ဆၢတဲာ်တၢ်ကဟ့ၣ်မေးပတ်တီမနုၤတကလုာ်လၢကဟ့ၣ်လီၤဖိသ့ၣ်တဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွီသရၣ်တဖန်ကွီ ဖိသ့ၣ်တဖန်အကွီတၢ်မၤ, ဟံၣ်တၢ်မၤ, ဝဲတၢ်ဖိတဖန်ကမၤစၢအဝဲသ့ၣ်လၢကဆၢတဲာ်မေးပတ်တီမနုၤတဖန်လၢက ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ကွီသရၣ်တဖန်ကွီဝဲကန့ၣ်ဝဲဖိသ့ၣ်တဖန်လၢတီၤဝဲအပူၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖန် - ကွီတနီၤဟ့ၣ်ကတီၢ်ဘၣ်စၢ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖန်န့ၣ်လီၤ. မိာ်ပာ်တဖန်န့ၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖန်အံၤဖဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဖိးစးအစၢတဖန်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. ကွီတနီၤအပူၤ, ကွီဖိကိးဂဲး အမိာ်ပာ်တဖန်န့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံၣ်ဖျါအံၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖန်အံၤ ိုးသ့ၣ်ညါမိာ်ပာ်တ ဖန်လၢအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖန်မၤအသးလၢလံာ်လၢအမၤလိဝဲတဘျီစုာ်စုာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢကွီအဂၢတနီၤန့ၣ်, ထဲကွီဖိ လၢအိၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတဖန်အမိာ်ပာ်တဖန်ခိး ဝဲန့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံၣ်ဖျါအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဖျါတဖန်အံၤ ိုး သ့ၣ်ညါမိာ်ပာ်တဖန်ဘၣ်ယးဝဲအဝဲသ့ၣ်အဖိတဖန်အိၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢလံာ်လီၤလီၤဆိဆိမနုၤတဖန်အပူၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. မ့ၢ်ယမၤစၢလၢတၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်ဘၣ်ယးကွီတဖန်ကသ့ၣ်လဲၣ်.

မိာ်ပာ်တဖန်မၤစၢကွီအပူၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတဖန်မၤ တၢ်ဆၢတဲာ်ဘၣ်ယးကွီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖန်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွီ တဖန်ကွီမိာ်ပာ်တဖန်လၢ ကထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန်လၢ မိာ်ပာ်ကရူၢ်အဖုလီၤလီၤဆိဆိတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိာ်ပာ်တ ဖန်ဟ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘၣ်ယးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဖိအကွီတဖန်အပူၤ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကရူၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖန်အံၤအခါန့ၣ်လီၤ.-

- ဘီးစံၣ်မိာ်ပာ်တၢ်မၤလိအဲကလံးတဖန် မ့ၢ်မိာ်ပာ်အကရူၢ်တဖန်လၢ အဟ့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဝဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိ ကမိၣ်တဖန်ဆူကွီလၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆိတဖန်အမ့ၢ်ESL အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကွီကမံးတံာ် ကရူၢ်တဖန် ိုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖန်လၢ ကွီပုၤမၤတၢ်အဂံၢ်အဘါ, မိာ်ပာ်တ ဖန်ပုၤတၢ်တဖန်လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကွီဖိအတၢ်မၤလိမၤဝဲကသ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

- မိတ်ဖွဲ့ - ကိုသရော်တော်ကရကရိတဖန် တိတ်ကျဲ တ်ရဲတော်ကျဲတဖန်ကဆိန်ထွဲမစေကို နှင့်လီ။ အို, မိတ်ဖွဲ့ - ကိုသရော်တော်ကရကရိ ဘန်သွန်သွန်ကတိတ်ကျဲ တ်းနဲနဲလံာ်အမူးလကဆါလံာ်တဖန်နှံလီ။ အဲ ဝဲသွန်ကစူးကါဝဲစုလအဲဝဲသွန်နဲလကပွဲခိန်ဖျဲထာ်လတီး ဝဲတဖန်အဂီၢ်သုဝဲနှံလီ။

၄. မှ်ယထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလီဆီမနုတဖန်သုဖဲယဖိအကိုတဖန်နှံလဲၣ်.

ကိုတဖန်ညီနီကွဲမုၢ်မိတ်ဖွဲ့တဖန်ဆူ ကိုတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲလီဆီတဖန် နှံလီ။ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖန်အံၤ ဟ့ၣ်ကိုသရော် တဖန်, မိတ်ဖွဲ့တဖန်, ဝဲသုဝဲတဖန်တၢ်ဆကတီၢ်လကသွန်ညါလိာ်အသးကံၤ ကံၤ နှံလီ။

တဘျီတခိန်မိတ်ဖွဲ့တဖန်ဟဲဆူကိုလကကွၢ်အဲဝဲသွန်အဖိတဖန်လကတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖန်အပူၤအမ့ၢ်-

- တၢ်လိာ်ကွဲအမူးတဖန်လကထံၣ်ဘန် အဲဝဲသွန်အဖိတဖန်လကအဲလိာ်ကွဲတၢ်လိာ်ခိန်လိာ်ကွဲတဖန် အ မ့ၢ်, ဖျါၣ်ထူ, ဖျါၣ်ပျီၣ်မ့တမ့ၢ်ဖျါၣ်သ့နှံလီ။
- တၢ်ဂဲၤဂဲၤတၢ်တၢ်တၢ်အူတၢ်နဲနဲတဖန်လကထံၣ်ဘန် အဲဝဲသွန်အဖိတဖန် နဲနဲ, သုၣ်ဝဲသုၣ်သးဆါ, မ့တမ့ၢ် ၣ် အူ တၢ်တၢ်အူအပိးအလီတဖန်နှံလီ။
- ဘျီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ရိဖျိၣ်တဖန် အမ့ၢ် တၢ်ဖျိထီၣ်ကိုအမူး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံးမံၤလကသုၣ်လံာ်အုၣ်သး အမူးတဖန်လကထံၣ်ဘန်အဲဝဲသွန်အဖိတဖန်နဲနဲဘန်မံၤလကသုၣ်ကပိးတၢ်လကပိးတဖန်နှံလီ။
- **Boise** မိတ်ဖွဲ့တၢ်မလိအဲကလံးကျိၣ်အမူးတဖန်

ကိုတဖန်ကွဲမုၢ်စ့ၢ်ကီးဟံၣ်ဖိဖိတဖန်လကမလိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အသီတဖန်နှံလီ။ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတနီၤမ့ၢ်ဝဲ-

- လံာ်ညီၣ်သိၣ်တၢ်မိတ်ဖွဲ့အနုတဖန် နဲနဲမိတ်ဖွဲ့တဖန်လက အဲဝဲသွန်အဖိတဖန်မလိတၢ်မနုလက ကိုထီၣ်အနံၣ် အကတီၢ်ပူၤနှံလီ။ ကိုသရော်ကရဲပုးစ့ၢ်ကီး မ့ၢ်ကိုဖိတဖန်ကဘန်မလိတၢ်မနုတဖန်လက တၢ်သုးထီထီၣ်တီၤ ပတီၢ်ဆူညါတတီၤမ့တမ့ၢ်လကတၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ကိုအဂီၢ်နှံလီ။
- မိတ်ဖွဲ့တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန် ဟ့ၣ်မိတ်ဖွဲ့တဖန် တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘန်ယး တၢ်စိာ်ကဖိထီၣ် အဲဝဲသွန်အဖိတဖန် နှံလီ။ မိတ်ဖွဲ့တဖန်မလိတၢ်လကမစေအဲဝဲသွန်အဖိတဖန် ကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဲး မနုတၢ်ကသုဝဲလဲၣ် နှံလီ။ အို, တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤ ဘန်သွန်သွန်ဘန်ယး နက ဘန်ပယာ်နဖိလကကိုအပူၤလဲၣ်သုတဟးထီၣ်ကွၢ်လကကိုအဂီၢ် နှံလီ။ မိတ်ဖွဲ့တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတၢ် အိၣ်ဖျိၣ်တဖန်သိၣ်လိမိတ်ဖွဲ့တဖန်လကဘန်မစေအဲဝဲသွန်အဖိတဖန်မလိမးလဲၣ်သုဝဲစ့ၢ်ကီးနှံလီ။ အို, မိတ်ဖွဲ့ တဖန်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန်လက မလိအဲဝဲသွန်အဖိအံးဖိတဖန်လက ကဘန်ဖးလံာ် ဖးလဲၣ်လဲၣ်သုဝဲနှံလီ။
- ကိုတၢ်တဲးသုၣ်ညါလီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန် မ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန်လက မိတ်ဖွဲ့တဖန်ကိုဖိအသီ တဖန်အဂီၢ် နှံလီ။ အါတက့ၢ် တၢ်တဲးသုၣ်ညါလီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖန်အံၤ ဘန်တၢ်မအီၤလက တီၤဖိသုၣ်အမိတ်ဖွဲ့တဖန်, တီၤခါးသးကို မ့တမ့ၢ် ကျဲနယာ်အခိၣ်ထံးတနံၣ် တီၤထီၣ်ကိုအခိၣ်ထံးတနံၣ် တဖန်အဂီၢ်နှံလီ။ မိတ်ဖွဲ့တဖန်နဲနဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘန်ယး ကိုအသီအတၢ်ကူတၢ်သိးတၢ်ဘျီတဖန် နှံလီ။ မိတ်ဖွဲ့တဖန် ဘန်သွန်သွန်ကမလိနဲနဲတၢ်လက ကဘန်မစေအဲဝဲသွန်အဖိလကယုထာ်မလိအကတီၢ်တဖန် လဲၣ်လဲၣ်နှံလီ။

တဘျီတခိၣ်ကွီတဖၣ်အိၣ်ဝီ: တၢ်ရၢလိၣ်မုၢ်လိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဝီ:ဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်အဂီၢ်လၢ ပုၤတတၢ်အပူၤအမ့ၢ်-international fairs(ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်တၢ်ရၢလိၣ်မုၢ်လိၣ်အမူး).Parent Appreciation Day (တၢ်စံးဘျူးစံးဖျိၣ်မိၢ်ပၢ်မုၢ်န့ၤ), ဝီ: School Pride Day (ကွီအတၢ်လၢကပီၤအန့ၤ) အမူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ဟဲဆူကွီ လၢကသ့ၣ်ဖုံသးညီၣ်မုၢ်လၢသးခုသကိးန့ၣ်လီၤ. အိၣ်, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်လီၤ ဆိတဖၣ်လၢအဟဲလၢထံကီၢ်အါဘၣ်ဖဲဟinternational fairs(ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်တၢ်ရၢလိၣ်မုၢ်လိၣ်အမူး)န့ၣ်လီၤ.

၅.မ့ၢ်ကျဲအဂၤမနုၤအိၣ်လၢယကဟ့ၣ်လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီတၢ်ဖဲယဖိအကွီတဖၣ်အဂီၢ်သ့လဲၣ်.

တဘျီတခိၣ်ကွီလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢ်ဝီ:ကွီအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွီတဖၣ် ယုထီၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်လၢ ကဟ့ၣ် လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလီၤဆိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတီၤဝီ:တၢ်မၤလိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအဲၣ်ဝီ:ဟ့ၣ်လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီတၢ်လၢ-

- တဲသကိးတၢ်ဝီ:ကွီဖိတဖၣ်ဘၣ်ယးနတၢ်ဖဲတၢ်မၤမ့တမ့ၢ်ထံကီၢ်လၢနအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်
- လဲၤဟးဆုၣ်ကွၢ်ကီတၢ်ဝီ:ကွီဖိတဖၣ်
- ဖးပူးကွီဖိတဖၣ်လၢလံာ်မ့တမ့ၢ် ကန့ၣ်ကွီဖိတဖၣ်ဖးလံာ်ဖးလဲၢ်

လၢကွီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကအဲၣ်ဝီ:ဟ့ၣ်လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီတၢ်လၢ-

- မၤစၢ်ကွီအတၢ်ဂဲၤကလံၣ်
- ဆုၣ်နတၢ်မၤဆုၣ်မၤသီထီၣ်တၢ်တဖၣ်လၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်
- တီၢ်ကျဲတၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျီတၢ်မၤစၢ်တဖၣ်
- ကွဲးကျိးထံစၢ်တၢ်
- မၤစၢ်ဘျီစံၣ်မိၢ်ပၢ်လၢပုၤမၤလိအဲကလံးဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

ကျဲအိၣ်အါဘီလၢနဂီၢ် လၢနကန့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်လၢကွီတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကွီတဖၣ်လိၣ်ဘၣ်နတၢ်မၤစၢ်, နတၢ် ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်, ဝီ:နတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်လၢ နဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တၢ်အရ့ၢ်ဖးဝီ:တၢ်ခါလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.ပကွဲမုၢ်ဘၣ်နထီၣ်ဘီလၢကွီတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၆.လၢဟံၣ်န့ၣ်,မ့ၢ်ယမၤစၢ်ယဖိတဖၣ်အတၢ်မၤလိမၤဝီ:ကသ့လဲၣ်.

ကွီဖိလၢအမၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲဆူကွီလၢကမၤလိမၤဝီ:တၢ်အဂီၢ်ဝီ:အိၣ်ဝီ:တၢ်သ့ၣ်ဆုၣ်သး ဆုၣ်တၢ်မၤလိမၤဝီ:အလုၢ်အလၢ်တဖၣ်လံန့ၣ်လီၤ.ကျဲအိၣ်အါဘီလၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ် မၤစၢ်အဝဲသ့ၣ်အဖိတဖၣ်သ့လၢကမၤတၢ်အဂ့ၢ်လၢကွီအပူၤလီၤ.နကတီၤအဲက လံးကျိၣ်မ့ၢ်တဘၣ် ဝီ:လဲၣ်နမၤစၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.တလိၣ်နသ့ၣ်ညါအဲကလံးကျိၣ်

လၢနကမၤစၢတၢ်အဂီၢ်ဘၣ်.တၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢအရ့ၢ်တဖၣ်လၢနမၤစၢသ့လၢနဖိအတၢ်မၤလိမၤးအပူၤန့ၣ်လီၤ-

တၢ်ကူတၢ်ကလၢမုၢ်ခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤအဂီၢ်- မၤလိတၢ်လၢနဖိအတၢ်ကူ တၢ်ကတဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤလၢမုၢ်ခိၣ် ကလံၤသိၣ်ဂီၤလၢတၢ်ချၢအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. အိၣ်, တၢ်မ့ၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ချၢန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကြၢးကူကၤဝဲၣ် တၢ်ကူတၢ်ကလၢအလၢတဖၣ်အမ့ၢ်ဆ့ကၤခိး,ခိၣ်ဖျိၣ်းစုဖျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီအယုၣ်န့ၣ်ဖိးတၢ်ကူတၢ်သိးအတၢ်ဘျၢတဖၣ် - ကွီတနီၤအပူၤ, ကွီဖိတဖၣ်ကဘၣ်ကူကၤဝဲယုၣ်န့ၣ်ဖိဖဲအထီၣ်ကွီန့ၣ်လီၤ. အိၣ်, ယုၣ်န့ၣ်ဖိဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ် အိၣ်ကရၢးအဝါးဖျိၣ်ခဲ မ့တမ့ၢ် စကးအလါအဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွီအဂၤတနီၤန့ၣ်တအိၣ်းကွီအယုၣ်န့ၣ်ဖိဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်းတၢ်ကူတၢ်သိးအတၢ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးအတၢ်ဘျၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်လီၤလီၤဆီဆီ ဘၣ်ယးကွီဖိတဖၣ်ကူကၤတၢ်ကူတၢ်ကလၢမနုၤတဖၣ်သ့ဖဲအဟဲထီၣ်ကွီန့ၣ်လီၤ. အိၣ်, လၢကွီတနီၤအပူၤ, ကွီဖိပိၣ်ခါတဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဖျိၣ်ခိၣ်ဖျိၣ်လၢကွီအပူၤ: ကွီဖိပိၣ်မုၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်တပျဲအကူကၤ halter-tops (တၢ်ကူတၢ်ကလၢတဘၣ်တဘၢတဖၣ်)ဘၣ်. နဖိတဖၣ်မ့ၢ်တကူတကၤဘၣ်ဘျးဘၣ်ၤလၢကွီအဂီၢ်န့ၣ်,ကွီတနီၤကလဲၤဆ့က့ၤအိၣ်ဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီအတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ် - အလီၢ်အိၣ်လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကဟဲစိၣ်ကွီအတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်ဆုတီၤး န့ၣ်လီၤ. ကွီအတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ လံာ်က့ၤလံာ်ခိ, စၢၢ်ဘိ, ထီၣ်းဘိးတၢ်တြၢၢ်သံတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ပိးတၢ်လိအဂၤတဖၣ်အမ့ၢ်,ပနီၤဘျၢ,ထးရံးမ့တမ့ၢ်တၢ်ဖဲ(ကီၣ်)တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီန့ၢ်ကွီသရၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ကွီဖိတဖၣ်: ကွီတၢ်ပိးတၢ်လိအစရီ တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. နပျၢတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်,န့ၣ်သ့ၣ်ညါကွီသရၣ်တက့ၢ်.

ဝဲသကိးဘၣ်ယးကွီအတၢ်မၤ - မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကြၢးသံကွၢ် အဖိတဖၣ်ကိးနံၤဖဲး, “တနံၤအံၤနထီၣ်ကွီမၤသးလဲၣ်.” “တနံၤအံၤနဟံၣ်တၢ်မၤအိၣ်ခါ” န့ၣ်လီၤ. ကွီတဖၣ်အိၣ်းလၢနကတၢ်ပိၣ်သကိးကွီအတၢ်မၤ:နဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နသံကွၢ်နဖိဘၣ်ယးမ့ၢ်အမၤလိတၢ်မနုၤတဖၣ်လၢတီၤးအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နမၤနဖိတဖၣ်ဟဲက့ၤစိၣ်ပုးနီၤ: အဝဲသ့ၣ်အမးပတီၢ်လံာ်လဲၣ်တဖၣ်ဆုဟံၣ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢဟံၣ်တၢ်မၤ-ဟံၣ်တၢ်မၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလၢကွီသရၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွီဖိတဖၣ်လၢကမၤဝဲဖဲဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအကဲဘျးတဖၣ်

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကွီတဖၣ်ကဟဲလီၤပျၢဟ့ၣ်မုၢ်သးမၤကလီၢ်တဖၣ်အတၢ်ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ်စရီတဖၣ်လၢ ကွီတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ကစီၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢကွီအပုၢ်ယဲၤကဘျးလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရလီၤ လီၤဆီတဖၣ်အပူၤလၢကွီဆ့ၤလီၤဆုဟံၣ်ဃီတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်တၢ်မၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်တဖၣ်အိၣ်လီၤဆီဝဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နဖိ-

- မလဲဟံဉ်တၢ်မလၢတၢ်ဟ့ဉ်လီၤအိၤတဖၣ်စးထီဉ်လၢကွီၤအပူၤ
- မလဲဟံဉ်တၢ်မတဖၣ်လၢဘဉ်မလိၤသး မ့တမ့ၢ် ကွၢ်ကၤကွၢ်တၢ်တမံၤမံၤလၢအဝဲသ့ဉ်မလိၤလၢကွီၤအပူၤ (ဇီၣ်အမ့ၢ် တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဖး)
- မတၢ်တီၢ်ကျဲၤလီၤဆိတဖၣ်, ဇီၣ်အမ့ၢ် လံာ်တၢ်ဟံဉ်ဖျါတဖၣ်, ဝဲအ့ဉ်တၢ်မကွၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တုဟီဉ်ခိဉ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ.
- မလိၤတၢ်လၢတၢ်သံကွၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဖးစးအဂီၢ်

ကွီၤသရၣ်တဖၣ် ကဆၢတံာ်ဝဲဉ်လၢ တၢ်ကဘဉ်ဟ့ဉ်ဟံဉ်တၢ်မလၢတန့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ်ထဲလဲဉ် န့ဉ်လီၤ. ကွီၤသရၣ်ခဲလၢဟံဉ်တၢ်မအနီဉ်ဂံၢ်တမ့ၢ်ကံၤသိးလိာ်အသးဘဉ်. ဖိသဉ်လၢအသးပုၤတဖၣ်န့ဉ် ညီၣ်အဟံဉ်တၢ်မ အိဉ်အါန့ဉ် ဖိသဉ်လၢအသးစၢ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်တနီၤလၢနမၤစၢ်ဖိလၢအဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မ သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.-

တၢ်မဟံဉ်တၢ်မအဆၢကတီၢ် - ဖိသဉ်တဖၣ်အိဉ်ဖိတနံၤဘဉ်တနံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤတဖၣ်အါမး ဇီၣ်အမ့ၢ်, မ့ၢ်ဆ့ဉ်မ့ၢ် ဂီၤတၢ်မ, တၢ်သ့ဉ်ဆၢဖးကတီၢ်တဖၣ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွၢ်အဆၢကတီၢ်, ကွီၤပျါဝံၤကွီၤအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဖိဟံဉ်တၢ်မတဖၣ်န့ဉ်လီၤ. နမၤနဖိလၢတၢ်ရဲဉ်လီၤန့ဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်မဟံဉ်တၢ်မသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. ဟံဉ်တၢ်မမ့ၢ်ဝဲဟံဉ်တၢ်မ လီၤခိမ့တမ့ၢ် ဟါခိအကတီၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်ယီၤန့ဉ် မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်လီၤ, ဘဉ်ဆဉ်တဘဉ်ဝဲခဲန့ဉ်ဟါခိအဆၢကတီၢ်ဘဉ်. ဖဲဟံဉ်တၢ်မအဆၢကတီၢ်န့ဉ်, နကြးပံးတံာ်ယာ်ကွၢ်ဟူဖျါဖိဘၢ်အိဉ် ခိဉ်ဖျါထၢဉ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွၢ်က့(မ)တဖၣ်န့ဉ်လီၤ.ဖိသဉ်တဖၣ်လိာ်ဘဉ်တၢ်လီၤဘျဉ်ဘျဉ်ဘျဉ်ဘျဉ်လၢကမၤအဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မန့ဉ်လီၤ.

ကွၢ်ဟံဉ်တၢ်မတဖၣ် - နကွၢ်ဟံဉ်တၢ်မဇီၣ်သမံသမိးကွၢ်လၢမ့ၢ်ဟံဉ်တၢ်မအံၤဂ့ၢ်လၢပျဲၤခါ သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. ဖိသဉ်တဖၣ်ရဲပုၤန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. တဘျီတခိဉ်ဖိသဉ်တဖၣ်ထံဉ်တၢ်မမ့ၢ်တဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ဉ်ရဲပုၤအဟံဉ်တၢ်မအခါန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ကီတၢ်ခဲးကွီၤအဟံဉ်တၢ်မ - တဘျီတခိဉ်ဖိသဉ်တဖၣ်မလဲကွီၤဟံဉ်တၢ်မတဝံၤဘဉ် မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ဉ်တန့ၢ်ဟံဉ်ဘဉ်အယီၤန့ဉ်လီၤ. မိာ်ပာ်တဖၣ်မ့ၢ်န့ၢ်ဟံဉ်တၢ်မန့ဉ် အဝဲသ့ဉ်တဖၣ်မၤစၢ်အဖိတဖၣ်သ့, ဘဉ်ဆဉ် မိာ်ပာ်တဖၣ် တၢ်ကးမဟံဉ်တၢ်မနီတဘျီလၢအဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

မိာ်ပာ်အါဂၤတူၢ်ဘဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်မၤစၢ်အဖိကွီၤအဟံဉ်တၢ်မတသ့ဘဉ်န့ဉ်ဘီၤ. တဘျီတခိဉ် မိာ်ပာ်တဖၣ်တန့ၢ်ဟံဉ်အဲကလံးကျိာ် မ့တမ့ၢ် တန့ၢ်ဟံဉ်တၢ်မလိၤအံၤဘဉ်. မိာ်ပာ်တဖၣ်မၤစၢ်အဝဲသ့ဉ်အဖိတဖၣ်ဖိ တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢကွီၤအဟံဉ်တၢ်မ တဖၣ်မ့ၢ်တသ့ဘဉ်န့ဉ်, အဝဲသ့ဉ်ကြးကွဲးလံာ်သ့ဉ်ညါ မ့တမ့ၢ် ကိးဖိသဉ်အသရၣ်န့ဉ်လီၤ. မိာ်ပာ်တဖၣ်တဲးသ့ဉ်ညါဝဲ ကွီၤသရၣ်လၢအဝဲသ့ဉ်အဖိအတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢတၢ်မလဲဟံဉ်တၢ်မတဖၣ် သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. တဘျီတခိဉ် ဖိသဉ်တဖၣ်မၤန့ၢ်အါထီဉ်တၢ်မၤစၢ်အဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မလၢတၢ်ဟ့ဉ်လီၤအိၤတဖၣ်ဖဲကွီၤ ဖဲတချးကွီၤထီဉ်,ကွီၤပျါဝံၤအလီၤခံ,မ့တမ့ၢ်ဖဲတၢ်အိဉ်ဘျးလၢတၢ်မလိၤကတီၢ်အခါသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

တဘျီတခိဉ်ဖိသဉ်တဖၣ်တအဲဉ်ဖိးမး အဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မတဖၣ်ဘဉ်. အဝဲသ့ဉ်ကယုတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကကွၢ်ကွၢ်ဟူဖျါ မ့တမ့ၢ် ကဂဲၤလိာ်ကွၢ်, ဘဉ်ဆဉ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်တအိဉ်နီတဘျီလၢကမၤအဝဲသ့ဉ်အဟံဉ်တၢ်မ

တဖန်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်ကိး မ့တမ့ၢ် ကွဲးလံာ်ဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဖဲ အဖိတဖၣ် တမဟံၣ်တၢ်မအခါဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်သရၣ်န့ၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ် မၤစၢၤဆၢတဲာ်တၢ်လၢတၢ်မန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးဖိး ဖိသၣ် တဖၣ်လၢအတမဟံၣ်တၢ်မတဖၣ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ကိၣ်ဖိတတဖၣ်ဖိးမးပတီၢ်အဖုၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ရီၤ: - လၢဟံၣ်တၢ်မတနီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကိၣ်ဖိကလိၣ်ဘဉ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢကမ့ၢ်အလံာ်ရီၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်ရီၤ အပီးအလီၤတဖၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢလံာ်ရီၤအပူၤ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. နဖိမ့ၢ်အဲၣ်န့ၣ် က့ၤစိာ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်ဆူဟံၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်အဲၣ်န့ၣ်စူးကါလံာ်ရီၤနီၣ်ဖျါ ထၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်, နကဘဉ်စူးကါလံာ်ရီၤတၢ်ပျဲခးက့ၤန့ၣ်လီၤ. နမၤန့ၣ်လံာ်ရီၤ ခးခးက့ၤဖဲလံာ်ရီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟံးန့ၣ်က့ၤစရီၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်တီၤလံာ်မိၤအက တဖၣ်လၢနက့ၤနဲၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢနလီၤအိၣ်ဆိးထံးအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖးလံာ်ဖဲသကိးတၢ်တပူၤယီ - ဖိသၣ်လၢအဖးလံာ်ဖဲဟံၣ်န့ၣ်မၤတၢ်ဂ့ၤလၢကိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ထံၣ် တၢ်ဆိကမိၣ်ဂ့ၤလၢနကအိၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်ဖးသကိးလံာ်အဆၢကတီၢ်လၢနဟံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်အ ဆၢကတီၢ်န့ၣ်, နဖးပုးနဖိအလံာ်သ့, နဖိပုးနလံာ်သ့, မ့တမ့ၢ် ပုၤတဂၤလၢလံာ်ဖးလၢအကစၢ်နီၣ်သ့ဖဲ တၢ်ဖး လံာ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအရီၣ်လၢနဖိအဂီၢ်လၢကထံၣ်ဘဉ်ဝဲနဖးအဲကလံးကျိၣ်မ့တမ့ၢ်နကျိၣ်နဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ် မ့ၢ်ကီၤခဲလၢနဂီၢ်န့ၣ်, တဲပုးနဖိတဖၣ်တၢ်တဲပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. နတဲပုးတၢ်တဲပူၤဘဉ်ယးနဟံၣ် ဖိယီဖိဖဲနသးစၢ်အကတီၢ် ဘဉ်ယးနဖိတဖၣ်အဂ့ၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဆံးဖိတဖၣ်အကတီၢ်အခါ န့ၣ်လီၤ. နဖိတဖၣ်တဲပူၤတဖၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. နတဲပူၤလၢအဲကလံးကျိၣ်မ့တမ့ၢ်နကစၢ်အကျိၣ်နဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်မလိမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်အိၣ်ယၢဖဲထၢၣ်တဖၣ် - ကိၣ်အါဖျါပုၤတတၢ် ကရၢကရိတဖၣ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်မလိမၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဖဲဟါခိအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နဟံၣ်ဖိယီဖိမလိဝဲလံာ်တၢ်မလိတဖၣ်အမ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်, ဖဲအုၣ်, တၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်, နီၣ်ဖျါထၢၣ်တဖၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်န့ၣ်နကံးန့ၣ်ဘဉ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢနကက့ၤစိာ်ဆူဟံၣ်လၢတၢ်မလိမၤအါထီၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကိၣ်တနီၤအိၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်အိၣ်ယၢဖဲထၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲထၢၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ် တဖၣ်ဟံးလီၤက့ၤစိာ်ဆူဟံၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပီးတၢ်လီၤတနီၤဘဉ်ယးဖိသၣ်အတၢ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်, တၢ်အိၣ်န့ၣ် ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ, တၢ်ပူၤဖျဲး, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ကိၣ်တၢ်မလိမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ လံာ်, တၢ်ဂဲလီၢ်က့ၤက့ၤ(မ)တဖၣ်, ဘၢ်အိၣ်တဖၣ်, ကဲးဖဲးကဲးဖဲးက့ၤပျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်မ့ၢ်ယမၤစၢၤယဖိအတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မလိတီၤထီၣ်ကိၣ် ဝံၤအလီၢ်ခံကသ့ၣ်လဲၣ်.

မိဂ်ပာ်တဖၣ်ကြးယုသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးကိုအပုမတၢ်ဖိတဖၣ်လၢမ့ၢ်မၤစၢမနုၤကသ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်တိၣ်ကျဲၤခါဆုညါတဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.တီၤထီၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ်ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်သးသမုတၢ်မၤတစၢ်တဖၣ်မၤစၢဟံၣ်ဖိပီၤဖိတဖၣ်မနုၤကသ့ၣ်တၢ်မတၢ်ဆါတဲၣ်ဘၣ်ယးကိုဖိတဖၣ်ကမတၢ်မနုၤဖဲတီၤထီၣ်ဝံၤ

အလီၢ်ခဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲနဖိစးထီၣ်တီၤထီၣ်ကိုအဆၢကတီၢ်အခါ,စးထီၣ်တဲသကိးဘၣ်ယးတၢ်တိၣ်ကျဲၤ

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢအကဲဘျးတဖၣ်

မၤတၢ်ဆဲးကျိးနဖိအကိုလၢနကယုသ့ၣ်ညါမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဖဲထၢၣ်လၢဟံၣ်ဖိပီၤဖိတၢ်တိၣ်ကျဲၤမၤစၢအဂီၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မလိမၤတၢ်ဟးတၢ်ဂၤတဖၣ်လၢဟံၣ်ဖိပီၤဖိအဂီၢ်ခါန့ၣ်တက့ၢ်.

ခါဆုညါအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်လၢတၢ်ကမတၢ်ဆါတဲၣ်ဘျးတီၤထီၣ်ကိုအကတၢ်တနံၤန့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်ဆါတဲၣ်မ့ၢ်ဖဲခဲလၢကထီၣ်ခိလ့ၣ်ကိုန့ၣ်.အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မလိကတီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်ဘၣ်.ကိုဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်မလိအကတီၢ်တဖၣ်လၢတီၤထီၣ်ကိုအပူၤလၢကကတဲၣ်ကတီၢ်အသးလၢခိလ့ၣ်ကိုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကိုဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဆ့ၣ်နီၤတၢ်ဖဲလၢတီၤထီၣ်ကိုအပူၤလၢကပတံထီၣ်ခိလ့ၣ်ကိုအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

BOISE ကိုဟီၼ်ကဝီ

ပတူၼ်လိၼ်မုၼ်ဘၼ်နၢဆူBOISE ကိုတဖၼ်
လၢပတၢ်မၤမူၼ်ခိၼ်

Dr. Don Coberly (ဇးကထၢၼ်(န)ခိၼ်ဘၼ်လံ)

The Independent School District of Boise City

(ဘီးစံပုံတိုက်ကဝီကွိုလာအသဘူ)

ဆုမိတ်ပီးပျးကွိုထွဲတတ်တဖန်.

ပတူလိတ်မုတ်ဘန်နုဆူ **Boise School District** (ဘီးစံပုံတိုက်ကဝီ) နှင့်လီးပသးခိုဉ်မးလာနီးနကွိုဖိ တဖန်မုတ်တမံလောပပျးတဝါအပူနုနှင့်လီးပဟ်လုတ်ပျးကွိုဖိတကစုတ်စုတ်အတတ်မအအါကတတ်လာနီတကအတတ်ဂံ တဘါတဖန်ဖဲတတ်မဂုထီဉ်တတ်လီတုတ်လီကတ်အလီကဝီတဖန်အခါနှင့်လီးဘီးစံပုံတိုက်အိဉ်တတ်ရဲဉ်တတ်ကျဲအါမးလာ တတ်မနုအီသုလာတတ်မိဉ်ထီဉ်အါထီဉ်မးချဲထီဉ်နကွိုဖိတဖန်အတတ်ကုတ်ဘန်ကုတ်တတ်လဲခီဖျိတဖန်အဝဲသုတ်ကတတ် ကတီးအသးလာခီလုတ်ကွိုသးသမူအတတ်မိတစိအဂီနှင့်လီးပပျးကုတ်ဘန်ကုတ်သုလာအိဉ်အကံအစီအါမးတဖန် တီခိဉ်ရိဉ်မဲတတ်ရဲဉ်တတ်ကျဲတဖန်အံ့နှင့်လီး.

ပသုတ်ဟူးသးဂဲဉ်မးလာနဟံဉ်ဖိဗီဖိမုတ်တမံလောအနုတ်လီပဉ်ဃုတ်လာပလီကဝီပူနုနှင့်လီးနမုတ်အိဉ် တတ်သံကွတ်တဖန်မုတ်မုတ်လိဉ်ဘန်အါထီဉ်တတ်ဂုတ်ကျဲခါဆူညါတဖန်နှင့်ဝံသးစူးဆဲးကျဲနကွိုအလီကဝီ (အဝဲသုတ်က ဟုတ်နီလီတတ်တကျိထံတတ်အလီအိဉ်ဝဲအသိး) တကွတ်နတတ်နှင့်လီပဉ်ဃုတ်လာဘီးစံပုံအကွိုတဖန်အပူနုမုတ်တတ်လာအ လီအိဉ်ဝဲသပျးကတတ်လာနကွိုဖိတဖန်ပလီကဝီအတတ်မနုတတ်တဖန်နှင့်လီး.

ပျီးတတ်ဟ်ကဲအါ

Dr. Don Coberly (နကထာဉ်(န)ခိဉ်ဘန်လံ)
Superintendent (တတ်မေူါခိဉ်)

တတ်အိဉ်တတ်ကုတ်ဘန်ကုတ်သုတနုအံ့မုတ်တတ်ဂုလာခဲမုတ်ဆုတ်အဂီ...

၁. ယဘာ်ဆဲးလီၤန့ၢ်ယဖိအမံၤလၢကိၤလဲၣ်.

နမ့ၢ်အိၣ်နီၤ: ကျိၣ်အဂတကျိၣ်လၢနဟံၣ်ပူၤန့ၣ်, နကဘာ်ကိး Diane, Boise's ELL Intake Specialist လၢ အဆိန့ၣ်လီၤ. နကိးပှၤသိၣ်လိလီၤဆိတၢ်တဖၣ်အံၤသ့ဖဲလီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ် 472-3097 ဖဲဂီၤခိ ၇:၀၀ မိး ၂:၃၀ အဘၢၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကမၤစၢန့ၣ် မိးနလံာ်က့ၤလံာ်ခိခဲလၢကိၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်အူကိၤ, ကိၣ်ခိၣ်နီၤ: ကိၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. မ့ၢ်ယဖိကလဲၤထီၣ်ဘၣ်ကိၤမန့ၢ်လဲၣ်.

ဖိသၣ် ဖဲတီၤဖိသၣ်အပတီၢ် (K -၆ တီၤတဖၣ်န့ၣ်) တၢ်ကဆဲးလီၤအမံၤဆူ ELL အကိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်အတၢ်မၤစၢ န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ဖိတဖၣ်ညီနီၣ် တၢ်ဟံၣ်လီၤန့ၢ်အလီၤဖိသၣ်လၢအသးနံၣ်ပဲၤသိးသိးမိးအီၤန့ၣ်လီၤ.

ကိၣ်ဖိလၢတီၤခၢၣ်သးအပတီၢ် (၇-၁၂ တီၤ) ကလဲၤဆူ (Borah မ့တမ့ၢ် Hillside Bridge program (ဘိရၢ မ့တမ့ၢ် ဟ့(လ) ဖဲးတြိး(ခ) တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤ) မ့တမ့ၢ် ဆူက့ၤန့ၣ်ယၢၣ်တီၤခၢၣ်သးကိၣ် (၇-၉ တီၤတဖၣ်) လၢအဘူၤမိးလီၤကဝီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တီၤထီၣ်ကိၣ် (၁၀-၁၂ တီၤ) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. မ့ၢ် Boise အိၣ်နီၤ: တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမန့ၢ်တဖၣ်လၢက့ၤန့ၣ်ယၢၣ်တီၤထီၣ် ကိၣ်တီၤထီၣ်ကိၣ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်.

Bridge program (တီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ) (ကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢအမဲရကၤအပူၤစ့ၤ န့ၣ် ၂ နံၣ်) ELL ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်သိၣ်လိ အဲကလံး, တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဖျဲး, ဖဲအ့ၣ်နီၤ: လံာ်တၢ်မၤလိ အဂတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

က့ၤန့ၣ်ယၢၣ်တီၤထီၣ်ကိၣ် တီၤထီၣ်ကိၣ် (ပှၤတဲအဲကလံးဘၣ်ဖဲအကြၢမိးဘၣ်အါအါဝဲတဖၣ်အဂီၢ်) ကိၣ်သရၣ်သိၣ်လိတၢ်သိၣ်လိလီၤဆိတဖၣ်သိၣ်လိလံာ်တၢ်မၤလိအါကလုာ်ပၣ်ယုၤမိးအဲကလံး, တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဖျဲး, ဖဲအ့ၣ်နီၤ: တၢ်စံၣ်စိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်သရၣ်အသိၣ်လိလီၤဆိတဖၣ်မၤစၢတၢ်လၢတီၤမိးတၢ်မၤလိတၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ဟံၣ် တၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.

၅. မှီယကဘဉ်ဟ့ဉ်ကွီထဲလဲဉ်.

- ကွီဖိတဖဉ်ကပွါအိဉ်ဂီတါအိဉ် မ့တမ့ါ မုါထုဉ်တါအိဉ်ဖဲကွီန့ဉ်လီါ. ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် အဝဲသ့ဉ်ကကြါးဝဲဘဉ် ဝဲးမုါထုဉ်တါအိဉ်ကလီ မ့တမ့ါ တါမၤစၤလီါန့ဉ်မုါထုဉ်တါအိဉ်အပွါ န့ဉ်လီါ.(ကွါတါအပွါတဖဉ်ဖဲ- boiseschools.org)
- ကွီဖိတဖဉ်လၢအဟံးန့ဉ် P.E. ဖဲကွါနယာဉ် မ့တမ့ါ တီါထီကွီ တဖဉ်ကဘဉ်ဟ့ဉ် \$5 လၢစိထးဆီထုဉ်လၢတါပာ်တါဖိတါလံး တဖဉ်အဂီါန့ဉ်လီါ.
- တါအပွါကလီလၢ့ လၢကုဉ်သ့.တါဖိ တါဂီါးတါမၤလီါအကတဖဉ်လၢ တါရဲဉ်တါကျဲတကလုဉ်အံးအဂီါန့ဉ်လီါ.

တီါဖဉ်ကွီတါအိဉ်မံးရဲဉ်

ဂီတါအိဉ်

တါယုထၢတဖဉ်

cereals(တါအိဉ်လၢအိဉ်ဖိးအချံအဖဲ.)အကလုဉ်ကလုဉ် ကိဉ်ကဉ်ယု တါန့ါထံ တယုဉ်သဉ်အထံ

ဂီတါအိဉ်တဖဉ်န့ဉ်အကလီခဲလၢဉ်ယုဉ်းတါသုတါသဉ်အထံးတါန့ါထံ

မုါထုဉ်တါအိဉ်

တါယုထၢတဖဉ်

ပဟ့ဉ်နီါလီတါအိဉ်အမံးဉ်သၢကလုဉ်လၢတါယုထၢအီါသ့ ဂကလုဉ်လၢတါန့ါဘဉ်တါန့ါအဂီါ,ယုဉ်းတါန့ါ ထံအကလုဉ်ကလုဉ်န့ဉ်လီါ.ဖိသဉ်တဖဉ်ယုထၢဝဲတၢသ့ တၢသဉ်အကလုဉ်ကလုဉ်,တါဖိတါလုဉ်းကိဉ်ပိဉ်မုးတ ဖဉ်သ့ဝဲလၢပတါအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ တါယုထၢစီါနီါခိဉ်အဖိခိဉ် လၢအအိဉ်လၢတါအံးထွဲကွါထွဲအဝဲသ့ဉ်အတါအိဉ်တါအိဉ်တ ဖဉ်န့ဉ်လီါ.

တီါဖိသဉ်ကွီဖိတဖဉ်ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကအိဉ်ဂီတါအိဉ်ဖိး မ့တမ့ါမုါထုဉ်တါအိဉ်ဖဲကွီတချုးအဝဲသ့ဉ်အကွီစးထီဉ်မ့တမ့ါ ကွီပျါဝံးအလီါခံခံဘျီလၢန့ဉ်လီါ.

တီးခေါင်းသားတီးအိတ်မံရဲဂ်

ဂီတီးအိတ်

တီးယုထာတဖၣ်

- Cinnamon Roll(စံၣ်န့ၣ်မိၣ်ရီ(လ))
- Bagel(ဘၣ်ကၢၣ်(လ))
- Breakfast Burrito(ဘူၣ်ရံၣ်တိၣ်ဂီတီးအိတ်)
- ယိကားတီးန့ၣ်ထံဆံၣ်
- Assorted Cold Cereals
- (ကိၣ်ဘုကူၣ်န့ၣ်လီၤဆီအကလုၣ်ကလုၣ်)

ဂီတီးအိတ်ခဲလၢၣ်ယုၣ်တီးတီးသုတီးသုၣ်အထီၣ်န့ၣ်ယုထာလၢနကအိတ်န့ၣ်ထံဆံၣ်မ့တမ့ၢ်အိတ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်တနီၤအိတ်တီးအိတ်ဘျဲးအိတ်သါဖဲဂီၤခိန့ၣ်တဝၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တီးမၤန့ၣ်ဂီတီးအိတ်တဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ထုၣ်တီးအိတ်

တီးယုထာတီးအိတ်လၢ

တီးညီန့ၣ်အိတ်အီတဖၣ်

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကပၣ်ယုၣ်တီး-

- Hamburger(ကိၣ်တီးညၣ်)
- Burrito(ဘူၣ်ရံၣ်တိၣ်)
- ကိၣ်ဖဲစၣ်အကလုၣ်ကလုၣ်
- Tacos (တၣ်ကိၣ်(စ))
- Chicken Nuggets(ဆီညၣ်ဆဲးသိယု)
- Hot & Cold(တၢ်ထံတၢ်နီၣ်)
- Sandwiches(ကိၣ်တြဲၣ်)

တီးအိတ်လီၤလၢဘၣ်မၤအိတ်လၢကစၢ်ၣ်ဝဲ

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကပၣ်ယုၣ်တီး-

- Pasta Alfredo(ဖးစတၣ်အီ(လ)ဖြဲၣ်)
- Country Chicken(ဟံၣ်ဆီ)
- Taco Loco(တၣ်ကိၣ်လိၣ်ကိၣ်)
- အူၣ်ခိနီၣ်ဘိ
- ဆီညၣ်ဆဲးသိဆံၣ်ဆါ

တီးယုထာတီးအိတ်လီၤဆီတဖၣ်

ဖဲစၣ်လၢအိတ်တီးအံၤတဖၣ်

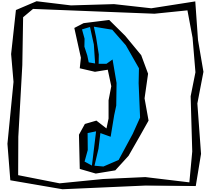
ကိၣ်တၢ်ညၣ်တြဲၣ်လၢတၢ်မၤလိၣ်န့ၣ်အီတဖၣ်

ဖဲန့ၣ်ကါနတီးအိတ်ခဲက့ၢ်အခါနကမၤန့ၣ်ကိၣ်စ့ၣ်ယုလီၤ. မုၢ်ထုၣ်တီးအိတ် ခဲလၢၣ်န့ၣ်တီးဟ့ၣ်ယုၣ်တီးတီးသုတီးသုၣ်လၢအကဆီၣ်တီးတီးလၢၣ် တဖၣ်တီးတီးန့ၣ်ထံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတအိတ်တၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်တီးတၢ်သိစ့ၣ် တီးအိတ်တီးအိတ်တဖၣ်တီးမၤန့ၣ်အီသ့ကိးနံၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲသးစ့ၣ်သံကွၢ်တက့ၢ်.

၆. မှီယဖိလဲထီၣ်ကွဲၣ်စဲၣ်မ့တမ့ၢ်တလဲထီၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်ကသ့ၣ်ခါ.

စဲၣ်(တၢ်ဟဲကွဲၣ်စဲၣ်)-ပုၤကွဲၣ်ဖိတမ့ၢ်တအိၣ်လၢတၢ်မၤလိအးပုၤဖဲအလဲသီၣ်ထီၣ်ခါန့ၣ်မှီယဖိလဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲၣ်လၢဟဲထီၣ်ကွဲၣ်စဲၣ်န့ၣ်၂၀မံးနံးန့ၣ်,ကဘၣ်တၢ်ပၤပနီၣ်အီၤလၢတလဲထီၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွဲၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဟဲထီၣ်ကွဲၣ်စဲၣ်ဖဲဒၣ်(စဲၣ်)ယုၤဘျီလၢတၢ်တတီၤစုၣ်စုၣ်လၢတၢ်မၤလိန့ၣ်တန့ၣ်အကတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. တုၤထီၣ်ကွဲၣ်စဲၣ်ပုၤထီၣ်ယုၤဘျီတဘျီ(ဖဲဘျီ)န့ၣ်န့ၣ်ပုၤကွဲၣ်ဖိကဘၣ်ဟဲထီၣ်ကွဲၣ်လၢမှီယဖိန့ၣ်(မှီယဖိန့ၣ်)န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်တထီၣ်ဘၣ်ကွဲၣ်ပုၤထီၣ်ယုၤဘျီန့ၣ်ကဘၣ်မၤလိက့ၤတၢ်မၤလိလၢလဲကဟဲတၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်လီၤ.

တလဲထီၣ်ကွဲၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ယုၤခွဲး-ကွဲၣ်ဖိတမ့ၢ်တအိၣ်သ့တုၤလၢခွဲး(၉)သီတီၤတတီၤစုၣ်စုၣ်လၢတၢ်မၤလိန့ၣ်တန့ၣ်အကတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပၤမ့တမ့ၢ်ပုၤကွဲၣ်ထွဲတၢ်ကဘၣ်ဆဲးကျၢကွဲၣ်လၢ၄၈န့ၣ်ရံၣ်တီၢ်ပုၤလၢကယုၤန့ၣ်ခွဲး(တဲန့ၣ်ပၤ)တၢ်တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်တလဲထီၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးအယီၤဒီးမိၢ်ပၤမ့ဆဲးကျၢကွဲၣ်အယီၤန့ၣ်,ကွဲၣ်ဖိဟဲထီၣ်ထီၣ်ကါက့ၤကွဲၣ်အဟံၣ်တၢ်မၤမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤတမံၤလၢလၢသရၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မှီယဖိတထီၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်အါန့ၣ်ခွဲး(၉)ဘျီတခီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ကွဲး“တၢ်ပတံၤယုၤကညးထီၣ်တၢ်”တဘျီ(တၢ်ကွဲးယုၤထီၣ်တၢ်လၢကဒီးန့ၣ်က့ၤဒီးလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်)န့ၣ်လီၤ.

တထီၣ်ကွဲၣ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ယုၤခွဲး တၢ်ယုၤကွဲၣ်-ကွဲၣ်ဖိတမ့ၢ်တအိၣ်လၢကွဲၣ်,မ့တမ့ၢ်တလဲထီၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်,လၢတအိၣ်ဒီးမိၢ်ပၤတၢ်ဆဲးကျၢဝဲအးဘၣ်န့ၣ်ပုၤလၢအဝဲတယုၤခွဲးမ့တမ့ၢ်ယုၤကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲတလဲထီၣ်ကွဲၣ်မှီယဖိန့ၣ်ခွဲး(၉)လၢတၢ်မၤလိန့ၣ်ကတီၢ်ပုၤတကတီၢ်အပုၤန့ၣ်,အဒြးဒီးကလၢဝဲသ့လီၤ.တၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢကမၤပုၤက့ၤတၢ်မၤတမံၤလၢလၢအပုၤကွဲၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမၤဘၣ်ဒီဝဲတၢ်ပတံၤယုၤကညးအကျိၤအကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွဲၣ်ဖိကဘၣ်တၢ်ဆိကတီၢ်အီၤမ့တမ့ၢ်နီၣ်ဟးထီၣ်ကွဲၣ်အီၤသ့စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

၇. မှီယဖိဟးကွဲၣ်လၢတၢ်မၤလိကတီၢ်အဖၤမ့ၢ်သ့ၣ်ခါ.

မိၢ်ပၤဘၣ်ဆဲးကျၢကွဲၣ်လၢကဟ့ၣ်တၢ်ပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဖိအဂီၢ်ဖဲတၢ်မၤလိကတီၢ်အဖၤမ့ၢ်သ့န့ၣ်လီၤ.ကွဲၣ်ဖိကဘၣ်ဆဲးလီၤမံၤလၢကွဲၣ်အဝဲဒီးတချုးအဟးကွဲၣ်လၢမှီယဖိလဲအဝဲန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.တၢ်ဟးထီၣ်ကွဲၣ်လၢကွဲၣ်ပုၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးဒီးလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်လဲထီၣ်လိာ်သးလၢဝဲအးဘၣ်န့ၣ်တၢ်အစၢလၢအဂီၢ်န့ၣ်ကဘၣ်တၢ်သီတၢ်သီ,တၢ်စံၣ်ညီၣ်ခီဖျိမၤကမၣ်တၢ်သီတၢ်သီတၢ်ဘျီအယီၤန့ၣ်လီၤ.ကွဲၣ်ဖိတဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပၤသီလ့ၣ်လီၤဖဲမ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘျးမိၢ်ကိာ်ကတီၢ်ခါန့ၣ်ဘၣ်.

၈. တ်မနုလၢဘၣ်တၢ်တြီအိလၢကိလဲၣ်.

Beepers(တၢ်မၤသိၣ်တၢ်ကလုာ်),**pagers**(ဖဲးဆုတၢ်ကစီၣ်),လီတဲစိစိၣ်စု,ထီၣ်ဒဲးဘိလုာ်စၢၣ်,မုၢ်ဒီး,လၢမုၢ်,ကျိဆဲးထံတဖၣ်,ထးသ့လၢဘျးလီၤဖဲးသးလၢယီၤဒုတဖၣ်ဘၣ်တၢ်တြီအိန့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်(တလၢကွၢ်လၢတၢ်ဘျးတၢ်ဘါတၢ်စုာ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်)န့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခဲးလၢ တၢ်ကဖျိၣ်အိလၢကိပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်မူၤဘျးတဖၣ်, သံးဒီးညါသ့(မိၣ်တဖၣ်)တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်တၢ် တြီအိန့ၣ်လီၤ. ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆိကတီၢ်အိလၢကိ,မ့တမ့ၢ်တုၤဒၣ်လဲၣ်လၢတၢ်နီၣ်ထီၣ်ကွၢ်လၢကိန့ၣ်လီၤ.ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆုအိဆုပၤကီၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တြီလၢ တၢ်ကမၤဘၣ်ထွဲအသးပုၤအဖိအဖုအကရၢ မ့တမ့ၢ် အတၢ်မၤစၢၤဆိၣ် ထွဲတမံလၢလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ် တဘၣ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိၣ်တခူထီၣ်တၢ်အခံမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤတမံမံလၢကမၤဘၣ်ပုၤအတၢ်ဘျးတၢ်ဘါတၢ်စုာ်တၢ်န့ၣ်မ့တမ့ၢ်လုာ်လၢထုၤသန့အကရၢတဖၣ်နီတမံဘၣ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆိကတီၢ် ကွၢ်အိလၢ ကိ, မ့တမ့ၢ်တုၤဒၣ်လဲၣ်လၢနီၣ်ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢကိန့ၣ်လီၤ.

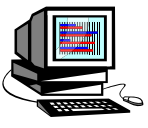
တၢ်တပျဲကတီၢ်တၢ်ကတီၢ်လၢအတကြး မ့တမ့ၢ် လၢအရၢအစၢၤတဖၣ်ဘၣ်. တၢ်ကွဲးလံာ်ဖျါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတီၢ်မၤပျဲဖုးတၢ်တဖၣ်တဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အိဘၣ်. တၢ်တဘၣ် အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့လိာ်သးဘၣ်. ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်အိလၢဟီၣ်ကဝီၤကိမ့ၢ်လၢမၤပျဲဖုးတၢ်အယိန့ၣ်လီၤ.ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆုအိဆုပၤကီၢ်အိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

၉.ပုၤကိဖိတဂၤလၢဟဲစိတၢ်စုကဝဲဆုကိန့ၣ်တၢ်ကကဲထီၣ်အသးဒီးအိၣ်လဲၣ်.

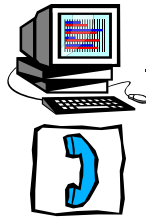
ပုၤကိဖိလၢအိၣ်ဒီးတၢ်စုကဝဲ(ကျိ, ဒိဖိကံးခဲး, နီၣ်တီၢ်ဘိ, အဂၤတဖၣ်)န့ၣ်ကဘၣ် တၢ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်အိကီၢ်ရၢၣ်ကိန့ၣ်လီၤ.ကိဖိကဘၣ်တၢ်ဆုအိဆုပၤကီၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀.ယကယုထံၣ်အါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဘၣ်ယး **Boise**ကိအဟီၣ်ကဝီၤကိသ့ဖဲလဲၣ်.

နယုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဘၣ်ယးကီၢ်ရၢၣ်ကိဟီၣ်ကဝီၤသ့လၢပပုၤယဲဖိခိၣ်ဖဲ <http://www.boiseschools.org/> မ့တမ့ၢ်ခိဖျိကိ:854-4000.

၁၁. မှ်ယဗုသုဉ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး **English Language Learner Program**
 (တၢ်မၤလိအဲကလံးကျိၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ)တဖၣ်ကသုဖဲတၢ်လိာ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

လၢတၢ်ဗုသုဉ်ညါအါထီၣ် ELL တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အဂီၢ်လဲၤကွၢ်ဖဲပုၣ်ယဲၤသန့-
<http://www.boiseschools.org/ell/index.html>

နဆဲးကျၢပုၤလၢလၢတဖၣ်အံၤတဂၤလၢလၢသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ.-

Diane Goicoechea-Price

ပုၤဖဲၣ်နီၤလၢတူၢ်လိာ်ကိၣ်ဖိ
 472-3097

diane.goicoecheaprice@boiseschools.org

Jolene Lincoln

ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျိၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
 854-4379

jolene.lincoln@boiseschools.org

Stacey Roth

ELL သရဲၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
 854-4379

stacey.roth@boiseschools.org

Molly Jo de Fumentalba

ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျိၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
 854-4379

molly.fumentalba@boiseschools.org

Cindy Daly

ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျိၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
 472-3593

cindy.daly@boiseschools.org

Dr. Ann Farris

ဖဲၣ်ရဲၣ်တၢ်တိာ်ကျိၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
 854-4133

ann.farris@boiseschools.org

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ထၢန့ၢ်အါထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်
